

Seat No.	
----------	--

**B.P.Ed. (Semester – I) (New) (CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – I)**

History, Principles and Foundation of Physical Education and Olympic Movements

Day and Date : Monday, 16-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) Candidate who intend to write in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives : **10**
- 1) There are _____ circles on Olympic flag.
a) 3 b) 5 c) 7 d) 8
 - 2) The sum amount of Arjun award is _____
a) 3 lakhs b) 5 lakhs c) 7 lakhs d) 9 lakhs
 - 3) Laws of learning is propounded by _____
a) Mc. Dougall b) Thorndike c) Watson d) Karl Groose
 - 4) In development process the terms “gang-age” occurs _____
a) Infancy b) Childhood c) Adolescence d) Adulthood
 - 5) According to Aristotle, psychology means _____
a) Science of behaviour b) Science of mind
c) Science of soul d) Science of consciousness
 - 6) The concept of young Olympic games introduced by
a) Johan Rosenzopf b) Demetrial Vekelas
c) M. Ramachandran d) Robin E. Mitchell
 - 7) _____ is the third highest civilian award in the republic of India.
a) Arjun Award b) Dronacharya Award
c) Rajiv Gandhi Khel Rathna Award d) Padma Bhushan Award
 - 8) _____ age is depends upon calender.
a) Chronological b) Anatomical c) Mental d) None of these

- 9) Slow learning occurs in _____ phase of the learning curve.
 a) Initial Spurt b) Final Spurt c) Plateau d) All of these
- 10) Physical culture includes _____ types.
 a) Bar dumbbells b) Weight lifting c) Roman Ring d) Above all

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) ऑलीम्पीक ध्वजावरती _____ वर्तुळे आहेत.
 अ) ३ ब) ५ क) ७ ड) ८
- २) अर्जुन पुरस्कारासाठी _____ रोख रक्कम दिली जाते
 अ) ३ लाख ब) ५ लाख क) ७ लाख ड) ९ लाख
- ३) अध्ययनाचे नियम _____ यांनी मांडले.
 अ) मॅक ड्युगल ब) थॉर्नडाइक क) वॅटसन ड) कार्ल गुस
- ४) विकास अवस्थेत टोळी काळ _____ अवस्थेत आढळतो.
 अ) शैशावस्था ब) बाल्यावस्था क) कुमारावस्था ड) प्रौढावस्था
- ५) ऑरीस्टॉलच्या मते, मानसशास्त्र म्हणजे _____
 अ) वर्तनाचे शास्त्र ब) मनाचे शास्त्र क) आत्म्याचे शास्त्र ड) बोधात्मक शास्त्र
- ६) युवक ऑलीम्पीक खेळ ही संकल्पना _____ ने अस्तित्वात आणली.
 अ) जोहान रोसेन झोफ ब) डिमेट्रीओस विकेलास
 क) एम. रामचंद्रन ड) रॉबीन ई मिशेल
- ७) भारतातील _____ हा पुरस्कार तिसरा सर्वोच्च नागरी पुरस्कार म्हणून देण्यात येतो.
 अ) अर्जुन पुरस्कार ब) द्रोणाचार्य पुरस्कार
 क) राजीव गांधी खेल रत्न पुरस्कार ड) पद्म भूषण पुरस्कार
- ८) _____ वय हे कैलेडरवर अवलंबून असते.
 अ) कालप्रणित ब) शारीरिक क) मानसिक ड) यापैकी नाही
- ९) अध्ययन वक्राच्या _____ राज्यामध्ये अध्ययनाचा वेग कमी होतो.
 अ) प्राथमिक अवस्था ब) अंतिम टप्पा क) पठारावस्था ड) वरील सर्व
- १०) शरीर संवर्धनामध्ये _____ प्रकार येतात.
 अ) बार डंबेल्स ब) वेट लिफ्टिंग क) रोमन रिंग ड) वरील सर्व

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New) (CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – I)
History, Principles and Foundation of Physical Education and Olympic
Movements

Day and Date : Monday, 16-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

N.B. : 1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Candidate who intend to write their in Marathi are advised to read the English paper also.***

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Define the meaning and definition of physical education and explain the aims and objectives of physical education.
 - 2) Explain the laws of learnings.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain the importance of following Awards.
 - a) Arjun Award
 - b) Dronacharya Award
 - c) Rajiv Gandhi Khel Rathna Award.
 - 2) Describe the historical development in modern Olympic games.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Describe the society and culture.
 - 2) Explain the difference between male and female.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- 1) Explain the importance of physical education.
 - 2) Explain the growth and development.
 - 3) Explain the learning curve.
 - 4) Explain the youth Olympic games.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- १) शारीरिक शिक्षणाची व्याख्या व अर्थ सांगा आणि शारीरिक शिक्षणाची ध्येय व उद्दीष्टे स्पष्ट करा.
- २) अध्ययनाचे नियम स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- १) खालील महत्त्वाच्या पुरस्काराचे वर्णन करा :
- अ) अर्जुन पुरस्कार
ब) द्रोणाचार्य पुरस्कार
क) राजीव गांधी खेल रत्न पुरस्कार
- २) आधुनिक ऑलीम्पिक स्पर्धांच्या ऐतिहासिक विकासाचे वर्णन करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- १) समाज व संस्कृतीचे विस्तृत वर्णन करा.
- २) स्त्री पुरुष सांगाड्यातील फरक स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही तीन) : १५
- १) शारीरिक शिक्षणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- २) वाढ व विकासाचे वर्णन करा.
- ३) अध्ययन वक्र स्पष्ट करा.
- ४) युवक ऑलीम्पिक खेळाविषयी माहिती लिहा.
-

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New) (CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Anatomy, Physiology, Sports Medicine, Physiotherapy
and Rehabilitation (Paper – II)

Day and Date : Tuesday, 17-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) *Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper.*
3) *Neat diagram must be drawn **where** necessary.*

2. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Explain in detail the causes of sports injuries.
 - 2) Explain effect of exercise on muscular system.
3. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Define sports medicine and explain its meaning and scope.
 - 2) Explain in detail the management of sports injuries.
4. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Explain the effect of doping.
 - 2) Explain hydrotherapy.
5. Answer the following question in brief (**any three**) : **15**
- 1) Need and importance of physiotherapy
 - 2) First aid
 - 3) Massage
 - 4) Introduction of Anatomy.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) क्रीडा दुखःपतीचे कारणे सविस्तर स्पष्ट करा.
 - २) स्नायूसंस्थेवर व्यायामाचा होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) क्रीडा वैद्यकशास्त्र म्हणजे काय व त्याचा अर्थ व व्याप्ती लिहा.
 - २) क्रीडा दुखापतीचे व्यवस्थापन तुम्ही कसे कराल हे सविस्तर लिहा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) मादकद्रव्यांचे परिणाम
 - २) जलचिकित्सा सविस्तर स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- १) भौतिकउपचाराची गरज व महत्त्व
 - २) प्रथमोपचार
 - ३) मसाज
 - ४) शरीररचनाशास्त्राचा परिचय.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New)(CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Health Education and Environmental Studies (Paper – III)

Day and Date : Wednesday, 18-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3. **Each** question carries **one** mark.
2) **All** questions are compulsory.
3) The candidates should read the original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- i) The smoke of motor cycle is the effect of _____ pollution.
a) Soil b) Water c) Noise d) Air
- ii) The biting of female Anopheles mosquito causes _____ disease.
a) Cholera b) Malaria c) Typhoid d) Tuberculosis
- iii) The wastage of electronic apparatus such as computer, mobile phone and other create
a) Mobile wastage b) Y₂K wastage c) E-wastage d) none of these
- iv) There are _____ types of natural resources.
a) four b) two c) three d) six
- v) The following _____ aspect is not related to food.
a) Carbohydrates b) Protein c) Vitamin d) Malnutrition
- vi) AIDS Day is celebrated on
a) 1st Nov. b) 1st Dec. c) 1st Jan. d) 1st Feb.
- vii) The water resource is
a) plants b) animals c) river d) none of these
- viii) The causing natural and human aspects of pollution is called
a) Global warming b) Pollution c) Aspect of pollution d) None of these
- ix) The aspect of balanced diet is
a) First aid b) Health record c) Protein d) Malnutrition
- x) 'World Health Day' is celebrated on
a) 17 May b) 7 June c) 7 April d) 7 Dec.

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- i) मोटार सायकलचा धूरामुळे _____ प्रदूषणाचा प्रकार.
 अ) भूमी ब) पाणी क) ध्वनी ड) हवा
- ii) अॅनोफिलिस डासाची मादी चावल्याने _____ या रोगाची लागण होते.
 अ) पटकी ब) हिवताप क) विषमज्वर ड) क्षयरोग
- iii) संगणक, मोबाईल फोन व इतर इलेक्ट्रॉनिक उपकरणांच्या निकामी होण्याने _____ होतो.
 अ) मोबाईल कचरा ब) Y₂ K कचरा क) ई -कचरा ड) यापैकी नाही
- iv) नैसर्गिक साधन संपत्तीचे _____ प्रकार पडतात.
 अ) चार ब) दोन क) तीन ड) सहा
- v) पुढीलपैकी _____ हा घटक अन्नपदार्थाशी संबंधित नाही.
 अ) पिष्टमय पदार्थ ब) स्निग्ध पदार्थ क) जीवनसत्व ड) कुपोषण
- vi) 'एड्स दिन' _____ या दिवशी साजरा केला जातो.
 अ) एक नोवेंबर ब) एक डिसेंबर क) एक जानेवारी ड) एक फेब्रुवारी
- vii) पाण्याचा स्रोत _____ हा आहे.
 अ) वनस्पती ब) प्राणी क) नदी ड) यापैकी नाही
- viii) प्रदूषणास कारणीभूत ठरणाऱ्या नैसर्गिक अथवा मानवनिर्मित घटकाना _____ असे म्हणतात.
 अ) जागतिक तापमान वाढ ब) प्रदूषके
 क) प्रदूषकांचे घटक ड) यापैकी नाही
- ix) समतोल अहाराचा _____ हा घटक आहे.
 अ) प्रथमोपचार ब) आरोग्य नोंदी क) प्रथिने ड) कुपोषण
- x) 'जागतिक आरोग्य दिन' _____ दिवशी साजरा केला जातो.
 अ) १७ मे ब) ७ जून क) ७ एप्रिल ड) ७ डिसेंबर

Seat No.	
---------------------	--

**B.P.Ed. (Semester – I) (New)(CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Health Education and Environmental Studies (Paper – III)**

Day and Date : Wednesday, 18-5-2016

Marks : 60

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **The candidates should read the original question in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Define Health Education and explain the aims and objectives of health education.
 - 2) State the definition of Health Supervision and Health Instructions.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain the health problem in India.
 - 2) State the physical factors of personal hygiene and explain how will you maintain the care of it.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Give the list of communicable diseases. Explain in detail any three of them.
 - 2) Describe an ideal health service programme in school level.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- i) Balanced Diet.
 - ii) Pollution.
 - iii) Role of Pollution Control Board.
 - iv) Components of food.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- i) आरोग्य शिक्षणाची व्याख्या सांगून, आरोग्य शिक्षणाची ध्येय व उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- ii) आरोग्य पर्यवेक्षणाची व आरोग्य सूचना यांच्या व्याख्या सांगून वरील दोन्हीचे स्पष्टीकरण द्या.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- i) भारतातील आरोग्य समस्या स्पष्ट करा.
- ii) वैयक्तिक आरोग्याचे शारीरिक घटक सांगून त्यांची काळजी तुम्ही कशी राखा ते स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- i) संसर्गजन्य रोगाची यादी करा त्यापैकी कोणत्याही तीनचे स्पष्टीकरण द्या.
- ii) माध्यमिक शालेतील आदर्श आरोग्य सेवेच्या कार्यक्रमाचे वर्णन करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणताही तीन) : १५
- i) समतोल अहार
- ii) प्रदूषण
- iii) प्रदुषण नियंत्रण मंडळाची भूमिका.
- iv) अन्नाचे घटक.
-

SLR-CA – 4

Seat
No.

B.P.Ed. (Sem. – I) (New) (CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Marathi Methodology (Paper – IV)

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- सूचना :**
- सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - प्रश्न क्र. १ हा आवश्यक आहे. ते पहिल्या १५ मिनिटांत उत्तरपत्रिकेत पृष्ठ क्रमांक ३ मध्ये सोडवीणे.
 - उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

१. योग्य पर्याय निवडा.

१०

- अध्यापन ही एक _____ प्रक्रिया आहे.
अ) विकासात्मक
ब) गुंतागुतीची
क) एक मार्गी
ड) यापैकी नाही
- _____ हे अध्यापन तंत्रविज्ञानाचे वैशिष्ट्य आहे.
अ) आशय व संप्रेषण यांचा संबंध
ब) स्मृती पातळीपासून चिंतन पर्यंत
क) अध्यापन उपपत्ती
ड) वरील सर्व
- विद्यार्थ्यांचा कारक विकास घडवून आणण्यासाठी _____ चा उपयोग होतो.
अ) अध्यापन
ब) वर्तनवादी
क) माहिती
ड) यापैकी नाही
- _____ हे अध्यापन माध्यमाचे वैशिष्ट्य आहे.
अ) ज्ञानेन्द्रियांना चेतना
ब) गुणित उपयोगिता
क) सांकेतिक संदेश
ड) वरील सर्व

P.T.O.

- ५) अध्ययन-अध्यापन करण्यासाठी आपण ज्या विविध साधनांचा उपयोग करतो त्यास _____ साधने म्हणतात.
अ) हार्डवेअर
ब) सॉफ्टवेअर
क) श्राव्य
ड) दृक-श्राव्य
- ६) अध्यापन प्रणालीमध्ये असणारे अनेक घटक _____ स्वरूपाचे असतात.
अ) कायम
ब) तात्पुरत्या
क) मूर्त व अमूर्त
ड) वरील सर्व
- ७) प्रश्न पद्धतीचा जनक म्हणून _____ ला ओळखले जाते.
अ) रूसो
ब) प्लेटो
क) सॉक्रेटस
ड) ड्युई
- ८) शिक्षण ही एक _____ चालणारी प्रक्रिया आहे.
अ) अखंड
ब) खंडित
क) शारीरिक
ड) सामाजिक
- ९) तत्वज्ञान पुरस्कृत जीवनविषयक ध्येयांना प्रत्यक्षात उतरविणे हे _____ कार्य आहे.
अ) विज्ञानाचे
ब) शिक्षणाचे
क) समाजाचे
ड) यापैकी नाही
- १०) अज्ञाताकडून ज्ञाताकडे हे _____ पद्धतीचे सूत्र मानले जाते.
अ) उद्गामी
ब) अवगामी
क) नाट्यीकरण
ड) परिसंवाद
-

B.P.Ed. (Sem. – I) (New) (CBCS) Examination, 2016

PHYSICAL EDUCATION

Marathi Methodology (Paper – IV)

Day and Date : Thursday, 19-5-2016

Marks : 60

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

सूचना : i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- १) मराठी भाषेच्या अध्यापनामध्ये खालील दृकश्राव्य अध्यापनाचा उपयोग अध्यापनासाठी कसा कराल ते लिहा
- अ) तक्ते ब) टेपेकार्डर क) चित्रे
- २) वाचनाचे विविध प्रकार सांगून दोन प्रकारांची माहिती सविस्तर लिहा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणत्याही एक) : १५
- १) भाषा शिक्षकाची अर्हता व त्याच्या गुणांची चर्चा उदाहरणासहित करा.
- २) प्राथमिक व माध्यमिक शाळेतील मराठी विषयाचे अध्ययन अध्यापनातील महत्व स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- १) मराठीच्या अध्यापनाचे हेतु व उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- २) मराठी अध्यापनाच्या विविध पद्धतीची यादी देवून व्याख्यान व कथन पद्धतीचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणताही तीन) : १५
- १) अध्यापन तंत्र स्पष्ट करा.
- २) गद्य अध्यापन स्पष्ट करा.
- ३) अध्यापनाची सूत्रे स्पष्ट करा.
- ४) शुद्ध लेखनाचे महत्व स्पष्ट करा.
-

SLR-CA – 5

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper – IV : Hindi Methodology

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

सूचना : १) सभी सवालों के जवाब लिखना अनिवार्य है ।

२) प्रश्न क्र. १ अनिवार्य हैं। उसे पहले १५ मिनट में उत्तर पत्रिका के पृष्ठ क्रमांक ३ में लिखिए ।

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

१. उचित पर्याय चुनिए ।

१०

१) वाक्य रचना बनाकर सिखने की विधि को _____ कहते हैं ।

अ) गठन विधि ब) प्रश्न विधि क) व्याख्यान विधि ड) चर्चा विधि

२) प्रश्नोत्तर प्रणाली को _____ के नाम से भी जाना जाता है ।

अ) नाट्य प्रणाली ब) संभाषणात्मक प्रणाली क) गठन प्रणाली ड) प्रत्यक्ष प्रणाली

३) त्रिभाषा सूत्र की संकल्पना _____ में प्रस्तुत हो गई ।

अ) १९४८ ब) १९५१ क) १९५२ ड) १९५४

४) वार्षिक नियोजन करते समय _____ तत्व अधिक महत्वपूर्ण नहीं होता ।

अ) उद्देश्य ब) ऋतु

क) आशय का नियोजन ड) विद्यार्थी

५) व्याकरण शिक्षा के लिए _____ प्रणाली उपयुक्त होती है ।

अ) आगमन ब) खंडाण्वय क) व्यास ड) इनमें से नहीं

P.T.O.

- ६) _____ यह निबंध का प्रकार नहीं है ।
अ) कथनात्मक ब) भावात्मक क) वर्णनात्मक ड) विवरणात्मक
- ७) उच्च माध्यमिक स्तर में _____ तक की कक्षाएँ आती है ।
अ) पाचवी से आठवी ब) छठी से आठवी क) पाचवी से सातवी ड) छठी से सातवी
- ८) भाषा _____ का सशक्त साधन है ।
अ) अभिव्यक्ती ब) अभिलाषा क) व्यक्ती ड) इनमें से नहीं
- ९) समवाय से _____ लाभ होते हैं ।
अ) कठिन विषय समझाने में लाभदायक
ब) कई विषय एक साथ सीखे जाते हैं
क) पाठ सरलता से विद्यार्थी सीख सकते हैं
ड) ऊपर के सभी
- १०) किसी नविन भाषा के शिक्षण में _____ विधी का उपयोग असरदार होता है ।
अ) प्रत्यक्ष ब) व्याकरण क) डॉ वेस्ट ड) प्रश्न
-

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper – IV : Hindi Methodology

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 60

सूचना : सभी सवालों के जवाब लिखना अनिवार्य है ।

२. नीचे दिए गए सवालों के जवाब लिखिए। (कौनसा भी एक) : १५
- १) निदानात्मक परिक्षा और घटक कसोटी का स्पष्टीकरण विस्तृत में कीजिए।
 - २) हिन्दी का अन्य भाषा से सहसंबंध स्पष्ट कीजिए।
३. नीचे दिए गए सवालों के जवाब लिखिए। (कौनसा भी एक) : १५
- १) वाचन के प्रकार बताकर मौन वाचन और सस्वर वाचन स्पष्ट कीजिए।
 - २) गद्य और पद्य का अध्ययन स्पष्ट कीजिए।
४. नीचे दिए गए सवालों के जवाब लिखिए। (कौनसा भी एक) : १५
- १) स्वाभाविक प्रणाली और प्रत्यक्ष प्रणाली का वर्णन कीजिए।
 - २) हिन्दी शिक्षक के गुण बताकर हिन्दी शिक्षक संघटना का योगदान स्पष्ट कीजिए।
५. नीचे दिए गए सवालों के जवाब निम्न में लिखिए। (कौनसे भी तीन) : १५
- १) हिन्दी शिक्षा का स्थान स्पष्ट कीजिए।
 - २) हिन्दी शिक्षा के उद्देश स्पष्ट कीजिए।
 - ३) अध्यापन का सूत्र लिखिए।
 - ४) व्याकरण का अध्यापन स्पष्ट कीजिए।
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New-CBCS) Examination, 2016

PHYSICAL EDUCATION

Methods of Teaching School Subject

Paper – IV : English Method

Day and Date : Thursday, 19-5-2016

Max. Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions: 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.

2) **All questions are compulsory.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternatives :

10

- 1) Symbol, sound and sense are the elements of _____
 - a) Listening
 - b) Speaking
 - c) Reading
 - d) Writing
- 2) The analytic reading method is _____
 - a) Alphabetic method
 - b) Word method
 - c) Look and say method
 - d) Sentence method
- 3) The first exercise in writing is _____
 - a) Copying
 - b) Transcription
 - c) Both a) and b)
 - d) Dictation
- 4) English is the second language in _____
 - a) Canada
 - b) Australia
 - c) India
 - d) South Africa
- 5) Inductive grammar is taught in _____
 - a) Translation method
 - b) Grammar method
 - c) Direct method
 - d) Dr. West's New method

- 6) Casual and focussed are the two types of _____
- a) Listening
 - b) Speaking
 - c) Reading
 - d) Writing
- 7) To Present content words and phrases _____ method is used.
- a) Picture and charts
 - b) Verbal illustrations
 - c) Experiences of the pupils
 - d) Above all
- 8) Reading skill includes _____ element.
- a) Graphic symbols
 - b) Proper sound
 - c) Sense
 - d) Above all
- 9) The film strips are the example of _____
- a) Audio aids
 - b) Visual aids
 - c) Audio visual aids
 - d) Above all
- 10) The originator of silent reading teaching method is _____
- a) Dr. Swest
 - b) Dr. Best
 - c) Dr. West
 - d) Dr. Plamer
-

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New-CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methods of Teaching School Subject
Paper – IV : English Method

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

Instruction: All questions are compulsory.

2. Answer the following question (**any one**): **15**
- 1) Explain Dr. West's method of teaching English and explain merits and demerits.
 - 2) What are the aims and objective in teaching English ?
3. Answer the following question (**any one**): **15**
- 1) Explain principles of language study.
 - 2) Explain grammar translation method of teaching English and gives merits and demerits.
4. Answer the following question (**any one**): **15**
- 1) Explain the Audio, Visual and Audio-Visual aids for teaching English.
 - 2) State the objectives of teaching English as given in the syllabus of Maharashtra State Board of Secondary.
5. Answer the following questions in brief (**any 3**): **15**
- 1) Professional growth of English teacher
 - 2) Diagnostic testing
 - 3) Qualification and qualities of English teacher
 - 4) Write concept and construction of unit test.
-

SLR-CA – 7

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New) (C.B.C.S.) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper – IV : History Method
Methods of Teaching School Subject

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3. **Each** question carries **one** marks.
ii) **All** questions are **compulsory**.
iii) The candidate should read original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- I) The major types of history are
a) two b) three c) four d) five
- II) While teaching history subject it is co-related with _____ subject.
a) Language b) Geography c) Drawing d) Above all
- III) History subject is related to _____ objective.
a) Democracy b) Socialism
c) National integration d) Above all
- IV) Fifth Vedas is called to _____ subject.
a) History b) Geography c) Language d) Economics
- V) Museum includes
a) Coin b) Pictures c) Weapons d) Above all
- VI) In history teaching _____ devices are used.
a) Question and answer b) Dramatization
c) Description and explanation d) Above all
- VII) To find out weak points in student achievement is called
a) Remedial teaching b) Diagnostic test
c) Achievement test d) Interest test
- VIII) The following _____ is a type of question.
a) Essay questions b) Short questions
c) Objective questions d) Above all
- IX) The structure of history subject is
a) One dimensional b) Two dimensional
c) Three dimensional d) Above all
- X) History is
a) Art b) Science c) a) and b) d) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- I) इतिहासाचे मुख्य प्रकार _____ आहेत.
 अ) दोन ब) तीन क) चार ड) पाच
- II) इतिहास विषयाचे अध्यापन करताना _____ विषयाशी समन्वय साधला जातो.
 अ) भाषा ब) भूगोल क) चित्रकला ड) वरील सर्व
- III) _____ हे उद्दिष्ट इतिहास विषयाशी संबंधित आहे.
 अ) लोकशाही ब) समाजवाद क) राष्ट्रीय एकात्मता ड) वरील सर्व
- IV) 'पाचवा वेद' _____ विषयात म्हंटले जाते.
 अ) इतिहास ब) भूगोल क) भाषा ड) अर्थशास्त्र
- V) वस्तुसंग्रहालयात _____ चा समावेश होतो.
 अ) नाणी ब) चित्रे क) हत्यारे ड) वरील सर्व
- VI) इतिहास अध्यापनात _____ प्रयुक्त्या वापरल्या जातात.
 अ) प्रश्नउत्तरे ब) नाट्यीकरण
 क) वर्णन आणि स्पष्टीकरण ड) वरील सर्व
- VII) विद्यार्थ्यांच्या संपादनातील कच्चे दुवे शोधून काढण्यासाठी _____ कसोटी वापरली जाते.
 अ) उपचारात्मक अध्यापन ब) नैदानिक चाचणी
 क) प्रावीण्य कसोटी ड) अभिरुचि कसोटी
- VIII) पुढीलपैकी _____ हा प्रश्न प्रकार आहे.
 अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न ब) लघुत्तरी प्रश्न क) वस्तुनिष्ठ प्रश्न ड) वरील सर्व
- IX) इतिहास विषयाची संरचना _____ आहे.
 अ) एकमितीय ब) द्विमितीय क) त्रिमितीय ड) वरील सर्व
- X) इतिहास _____ आहे.
 अ) कला ब) शास्त्र क) कला व शास्त्र ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New) (C.B.C.S.) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper – IV : History Method
Methods of Teaching School Subject

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

N.B. : i) **All questions are compulsory.**

ii) *The candidate should read original question in **English**.*

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) What is History ? Explain the place and importance of History in the school curriculum and human life.
 - II) Illustrate the objectives of History at secondary school level in curriculum.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) Explain the qualities of history teacher.
 - II) What is History ? Explain in detail correlation of history with other school subjects.
4. Answer the following question (**any one**) : **15**
- I) Which are the methods of teaching history ? Illustrate the narration and source method of teaching history at secondary school level.
 - II) How will you make effective use of map and picture in history teaching ?
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- I) History room.
 - II) Values of teaching history.
 - III) Remedial teaching.
 - IV) Unit planning.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- I) इतिहास म्हणजे काय ? इतिहासाचे शालेय अभ्यासक्रमात मानवी जीवनातील स्थान आणि महत्व विशद करा.
- II) शालेय अभ्यासक्रमातील माध्यमिक स्तरावरील इतिहास विषयाची उद्दिष्टे सोदाहरण स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- I) इतिहास विषय शिक्षकांची गुण वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- II) इतिहास म्हणजे काय ? इतिहास विषयाचा इतर विषयाशी सहसंबंध स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- I) इतिहास अध्यापनाच्या विविध पद्धति कोणत्या ? माध्यमिक शाळेत कथन पद्धति आणि आधार पद्धति कशी वापराल ते सोदाहरण स्पष्ट करा.
- II) इतिहास अध्यापनात नकाशा व चित्रे यांचा वापर प्रभावी कसा करावा ते सविस्तर स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- I) इतिहास खोली.
- II) इतिहास अध्यापनाची मूल्ये.
- III) उपचारात्मक अध्यापन.
- IV) घटक नियोजन.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New-CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Methods of Teaching School Subject : Geography Method

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions :** I) **All questions are compulsory.**
II) **The candidates should read the original question in English.**
III) **Q. No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book on Page No. 3.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternative:

(10×1=10)

- I) There are _____ regional divisions of India.
a) Five b) Four c) Three d) Two
- II) The following _____ examination system is useful for evaluating student skill.
a) Written b) Oral c) Practical d) None of these
- III) The evaluation technique firstly originated in
a) America b) Australia c) Europe d) Canada
- IV) Curriculum means to achieve _____ by using all types experiences in school.
a) Knowledge b) Educational aim
c) Student interaction d) Relation with community
- V) Main types of Geography grammar are
a) Two b) Three c) Four d) Five
- VI) The syllabus of Geography subject is of
a) Definite objectives b) For a standard
c) One year d) Above all
- VII) Easily providing geographical information tool means
a) Charts b) Models c) Maps d) Pictures
- VIII) A design similar to original thing means
a) Board b) Tape-recorder c) Model d) Radio
- IX) There are _____ types of learning experiences.
a) Five b) Four c) Three d) Two
- X) India received rain mostly from _____ winds.
a) South East b) North West c) South West d) North East

P.T.O.

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New-CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Methods of Teaching School Subject : Geography Method

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

Instructions: I) **All questions are compulsory.**
II) **The candidates should read the original question in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) State the importance of models, graphs and chart in Geography teaching.
 - II) Explain the importance and utilization of Geography room.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) Explain the different types of test.
 - II) What are the different methods of teaching Geography ? Explain the project method.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) Explain the scope of Geography.
 - II) Explain the qualities and qualification of Geography teacher.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- I) Use of Geography Text book.
 - II) Type of learning experience.
 - III) State the use of Globe.
 - IV) Explain the importance of maps in teaching of Geography.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- I) भूगोळ अध्यापनात प्रतिकृती, आलेख, आणि तक्ते यांचे महत्व सांगा.
 - II) भूगोळ खोलीचे महत्व आणि उपयुक्तता स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- I) चाचणीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
 - II) भूगोळ अध्यापनाच्या विविध पद्धति कोणत्या ? त्यातील प्रकल्प पद्धति स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) १५
- I) भूगोळाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
 - II) भूगोळ विषयाच्या शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये व अर्हता स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- I) भूगोळ पाठ्यपुस्तकांचे उपयोग.
 - II) अध्ययन अनुभवाचे प्रकार.
 - III) पृथ्वीगोळाचे उपयोग सांगा.
 - IV) भूगोळ अध्यापनात नकाशाचे महत्व स्पष्ट करा.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New) CBCS Examination, 2016
Physical Education
ECONOMICS METHOD
Paper – IV : Methods of Teaching School Subject

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer :

10

- 1) According to Marshall the aim of teaching of economics is _____
 - a) First going knowledge for the knowledge
 - b) Guiding the person in Social Life
 - c) Both a) and b)
 - d) None of these
- 2) According to _____ the relation of economics comes under national, property and its reasoning.
 - a) Adam Smith
 - b) Marshall
 - c) Robbins
 - d) None of these
- 3) The Author of the book "About Education" is _____
 - a) Prof. C. E. M. Joad
 - b) Prof. Pigou
 - c) M. P. Moffatt
 - d) None of these
- 4) Problems related to life are the characteristics related to _____ method.
 - a) Project
 - b) Problem solving
 - c) Discussion
 - d) None of these
- 5) In Marathi the different words, used for _____ are like planning, concept, business, thinking etc.
 - a) Project
 - b) Concept
 - c) Business
 - d) None of these
- 6) The method going from general to specific is _____
 - a) Inductive
 - b) Deductive
 - c) Problem solving
 - d) Project
- 7) How should the questions be ?
 - a) Very easy
 - b) Very Hard
 - c) Thinking type
 - d) None of these
- 8) By _____ method the students have to remember only the formulae.
 - a) Deductive
 - b) Inductive
 - c) Problem solving
 - d) Project

9) Radio-Taperecords, Gramophone, these Come's under teaching aids

- a) Traditional b) Audio c) Video d) Audio-Video

10) For developing the students hidden strength. Which technique is useful

- a) Explanation b) Dramatization c) Lecture d) None of these

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

10

- १) मार्शलच्या मते अर्थशास्त्र अध्यापनाचे ध्येय _____
 अ) प्रथमतः ज्ञानासाठी ज्ञान प्राप्त करणे ब) सामाजिक जीवनात व्यक्तिला मार्गदर्शन करणे
 क) दोन्ही अ) व ब) ड) यापैकी नाही
- २) अर्थशास्त्राचा संबंध हा राष्ट्राच्या संपत्तीचे स्वरूप आणि कारणे यांच्या माहितीशी येतो असे _____ म्हणतो.
 अ) अँडम स्मिथ ब) मार्शल क) रॉबीन्स ड) यापैकी नाही
- ३) "About Education" या पुस्तकाचे लेखक _____
 अ) प्रो. सी. इ. एम्. जोड ब) प्रो. पिंगू क) एम्. पी. मोफत ड) यापैकी नाही
- ४) जीवनासंबंधी समस्या हे कोणत्या पद्धतीचे वैशिष्ट्य आहे _____
 अ) प्रोजेक्ट ब) समस्या निवारण क) चर्चा पद्धत ड) यापैकी नाही
- ५) _____ साठी मराठीत वेगवेगळ्या शब्दाचा उपयोग करण्यात येतो जसे योजना, व्यवसाय, विवेचना इ.
 अ) प्रोजेक्ट ब) संकल्प क) उद्योग ड) यापैकी नाही
- ६) सामान्या कडून विशिष्टाकडे जाणे म्हणजे _____
 अ) उद्गामी ब) अवगामी क) समस्या निवारण ड) प्रोजेक्ट
- ७) प्रश्न हे कसे असावेत _____
 अ) अति सोपे ब) अति कठिण क) विचार प्रवर्तक ड) यापैकी नाही
- ८) _____ पद्धतीत विद्यार्थ्यांना फक्त सूत्रे लक्षात ठेवावी लागतात.
 अ) अवगामी ब) उद्गामी क) समस्या निवारण ड) प्रोजेक्ट
- ९) रेडिओ, टेपरेकॉर्ड, ग्रामोफोन हे कोणत्या साधनामध्ये मोडत
 अ) परंपरागत ब) श्राव्यसाधने क) दृक् साधने ड) दृक्-श्राव्य साधने
- १०) मुलांच्या सुप्तशक्तिचा विकास करण्यासाठी कोणते तंत्र उपयुक्त आहे ?
 अ) स्पष्टीकरण ब) नाट्यीकरण क) कथन ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New) CBCS Examination, 2016
Physical Education
ECONOMICS METHOD
Paper – IV : Methods of Teaching School Subject

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Candidates who intend to write their answer in Marathi are advised to read the English paper also.**

2. Answer the following **any one** of them : **15**
- 1) Describe the characteristics of a good text book and give a critical analysis of prescribed text book in economics.
 - 2) Explain the devices and techniques of teaching economics.
3. Answer the following **any one** of them : **15**
- 1) Write the different methods of teaching economics and explain-problem solving method in detail.
 - 2) What do you mean by economics ? Describe its meaning, concept and scope.
4. Answer the following **any one** of them : **15**
- 1) What are the objective's of teaching economics at the secondary stage ? Explain them.
 - 2) Explain the importance of teaching Aid's.
5. Answer the following in brief (**any three**) : **15**
- 1) Project method
 - 2) Micro economics
 - 3) Qualities of Economics Teacher
 - 4) Maxims of Teaching.

मराठी रूपांतर

२. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **15**
- १) अर्थशास्त्राच्या चांगल्या पाठ्यपुस्तकाच्या गुणवैशिष्ट्याचे वर्णन करा आणि अर्थशास्त्र या अधिकृत पाठ्यपुस्तकाचे टीकात्मक पृथक्करण द्या.
- २) अर्थशास्त्र अध्यापनातील साधने व तंत्रे स्पष्ट करा.
३. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **15**
- १) अर्थशास्त्र अध्यापनाच्या विविध पद्धती लिहा आणि अध्यापनाची समस्या निवारण पद्धती स्पष्ट करा.
- २) अर्थशास्त्र म्हणजे काय ते सांगून अर्थशास्त्राचा अर्थ संकल्पना व व्याप्तीचे वर्णन करा.
४. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **15**
- १) माध्यमिक स्तरावर अर्थशास्त्र अध्यापनाची कोणती उद्दिष्टे आहेत ती स्पष्ट करा.
- २) शैक्षणिक साधनाचे महत्त्व सविस्तर लिहा.
५. खालील उत्तरे थोडक्यात लिहा (कोणतेही तीन) : **15**
- १) उपक्रम पद्धती
- २) सूक्ष्म अर्थशास्त्र
- ३) अर्थशास्त्र शिक्षकाचे गुण
- ४) अध्यापनाची सूत्रे.
-

Seat No.	
----------	--

**B.P.Ed. (Semester – I) (New) (CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION**

Methods of Teaching School Subject – Science Methodology (Paper – IV)

Day and Date : Thursday, 19-5-2016

Max. Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions: 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3. **Each** question carries **one** mark.

2) **All** questions are **compulsory**.

3) The candidates should read original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives :

10

- 1) _____ type of needs are full filled by science learning.
a) Personal b) Social c) National d) All above
- 2) Unit test is type of _____ test.
a) Achievement b) Diagnostic
c) Criteria referenced d) Norm referenced
- 3) Selection of teaching method depends upon _____
a) Teacher's experience b) Available time of apparatus
c) Student intellectual capacity d) All above
- 4) _____ is father of project method.
a) Rojers b) Rousseau c) Killpatric d) Armstrong
- 5) _____ maxim is used in deductive method.
a) Particular to general b) General to particular
c) Concrete to abstract d) Easy to difficult
- 6) _____ method is in contrast with principle of learning by doing.
a) Project b) Experimental
c) Lecture d) Demonstration
- 7) _____ method has prime place in science teaching.
a) Experiment method b) Inductive method
c) Deductive method d) Project method

- 8) _____ method is not useful in science teaching.
 a) Narration b) Demonstration
 c) Lecture d) Oral
- 9) Student utilises his learnt knowledge in daily transactions. This example of _____
 a) Interest b) Understanding
 c) Application d) Scientific attitude
- 10) _____ is the program of science teaching.
 a) Science exhibition b) Discussion
 c) Lecture d) None of these

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) शास्त्र अध्यायनामूले _____ गरजा भागतात.
 अ) व्यक्तिगत ब) सामाजिक क) राष्ट्रीय ड) वरील सर्व
- २) घटक चाचणी ही _____ चाचणी प्रकार आहे.
 अ) संपादणुक चाचणी ब) नैदानिक क) निकस संदर्भिय ड) प्रमाण संदर्भिय
- ३) अध्यापन पद्धतीची निवड _____ वर अवलंबून असते.
 अ) शिक्षकांचा अनुभव ब) उपलब्ध वेळ व साहित्य
 क) विद्यार्थींची नोंद्विक क्षमता ड) वरील सर्व
- ४) प्रकल्प पद्धतीचा जनक _____ आहे.
 अ) रॉजर्स ब) रूसो क) किल पॅट्रीक ड) आर्मस्ट्रान्ग
- ५) अवगामी पद्धतीत _____ सुत्राचा वापर होतो.
 अ) विशिष्टाकडून सामान्याकडे ब) सामान्याकडून विशेषाकडे
 क) मूर्ताकडून अमूर्ताकडे ड) सोप्याकडून अवघडाकडे
- ६) _____ पद्धती कृतिद्वारा अध्ययन त्याला छेद देणारी आहे.
 अ) प्रकल्प ब) प्रायोगिक क) व्याख्यान ड) दिग्दर्शन
- ७) _____ या पद्धतीला शास्त्र अध्यापनात प्रमुख स्थान आहे.
 अ) प्रयोगशाला पद्धती ब) उद्गामी पद्धती क) अवगामी पद्धती ड) प्रकल्प पद्धती
- ८) शास्त्र अध्यापनात _____ ही पद्धत उपयुक्त नाही.
 अ) कथन ब) प्रात्यक्षिक क) व्याख्यान ड) तोंडी
- ९) विद्यार्थी दैनंदिन जीवनात शिकलेल्या ज्ञानाचा वापर करतात हे _____ उदाहरण आहे.
 अ) अभिरुची ब) आकलन क) उपयोजन ड) वैज्ञानिक दृष्टिकोन
- १०) शास्त्र अध्यापनात _____ ह्या कार्यक्रमाचा सहभाग असतो.
 अ) शास्त्र प्रदर्शन ब) चर्चा क) व्याख्यान ड) वरीलपैकी नाही

Seat No.	
---------------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New) (CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Method of Teaching School Subject – Science Methodology (Paper – IV)

Day and Date : Thursday, 19-5-2016

Marks : 60

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain experimental method in detail with example.
 - 2) Describe briefly the various Audio-visual aids in teaching science.
3. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) What is correlation ? How will you correlate science within science ?
 - 2) What is need of professional development for science teacher ? Gives way to active it.
4. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) What are the qualities of a science teacher explain ?
 - 2) Explain the qualities of good text book of science.
5. Answer the following question (**any three**) : **15**
- 1) Unit plan.
 - 2) Place of science in school curriculum.
 - 3) Importance of science exhibition.
 - 4) Aim of teaching science.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) प्रायोगिक पद्धती उदाहरणासह सविस्तर स्पष्ट करा.
 - २) विज्ञान अध्यापनात वापरण्यात येणाऱ्या दृकश्राव्य साधनांचे विस्तृत वर्णन करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) समवाय म्हणजे काय ? तुम्ही शास्त्र विषयाचा शास्त्रांतर्गत समवाय कसा साधाल ?
 - २) विज्ञान शिक्षकाचा व्यावसायिक विकास का आवश्यक आहे तो साधण्याचा मार्ग कोणता ते सविस्तर लिहा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) शास्त्र शिक्षकांचे गुणविशेष काय ते सविस्तर स्पष्ट करा.
 - २) विज्ञानाच्या चांगल्या क्रमिक पुस्तकाचे गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- १) घटक नियोजन.
 - २) शालेय अभ्यासक्रमात शास्त्राचे स्थान.
 - ३) शास्त्र प्रदर्शनाचे महत्त्व.
 - ४) शास्त्र अध्ययनाचे हेतु काय ते लिहा.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (New) (CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION

Paper – IV : Methods of Teaching School Subject – Mathematics Methodology

Day and Date : Thursday, 19-5-2016

Max. Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

- N.B. :** 1) **All questions are compulsory.**
2) Candidates who intend to write answer in **Marathi** are advised to read the original question in **English**.
3) Q.No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

- 1) Teaching and learning is a _____ process.
a) One way b) Two way c) Only student d) Only teacher
- 2) Film strip is a _____ aid.
a) projective b) non projective c) a and b d) none of these
- 3) _____ is the pioneer of heuristic method.
a) Armstrong b) Bacon c) Killpatric d) Aristotle
- 4) To develop professional growth of Mathematic _____ is necessary.
a) Workshop b) Seminar c) Both a and b d) None of these
- 5) Remedial teaching is required in _____ field.
a) Cognitive b) Affective c) Psychomotor d) Above all
- 6) The quantitative technique of Evaluation technique is
a) Examination b) Self observation c) Observation d) Above all
- 7) The first step of planning is _____ planning.
a) Unit b) Lesson c) Annual d) None of these
- 8) _____ aspect is considered while preparing unit planning.
a) Three b) Five c) Four d) Six
- 9) _____ method is used in the teaching maxim from particular to general.
a) Deductive b) Inductive c) Lecture d) Above all
- 10) Diagnostic test prepared for Mathematics subject are used for
a) Individual b) Group
c) Individual and Group d) None of these

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) अध्ययन-अध्यापन ही _____ प्रक्रिया आहे.
 अ) एक केंद्री ब) द्वि केंद्री क) फक्त विद्यार्थी ड) फक्त शिक्षक
- २) फिल्म स्ट्रीप हे _____ साधन आहे.
 अ) प्रक्षेपित ब) अप्रक्षेपित क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- ३) स्वयंशोधन पद्धतीचे जनक _____ हे आहेत.
 अ) आर्मस्ट्रॉंग ब) बेकॉन क) किलपाॅट्रिक ड) ऑरिस्टॉटल
- ४) गणित शिक्षकाच्या व्यवसायिक विकासासाठी _____ आवश्यक आहे.
 अ) कृतीसत्र ब) परिसंवाद क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- ५) उपचारात्मक अध्यापनाची आवश्यकता _____ क्षेत्रात आहे.
 अ) बोधात्मक ब) भावनात्मक क) क्रियात्मक ड) वरील सर्व
- ६) मूल्यमापन तंत्रापैकी _____ हे संख्यात्मक तंत्र आहे.
 अ) परीक्षा ब) आत्मनिरीक्षण क) निरीक्षण ड) वरील सर्व
- ७) नियोजनाची पहिली पायरी म्हणजे _____ नियोजन होय.
 अ) घटक ब) पाठ क) वार्षिक ड) यापैकी नाही
- ८) घटक नियोजन करताना _____ अंगाचा विचार करावा लागतो.
 अ) तीन ब) पाच क) चार ड) सहा
- ९) विशिष्टाकडून सामान्याकडे या अध्यापन सूत्रात _____ पद्धतीचा उपयोग होतो.
 अ) अवगामी ब) उद्गामी क) व्याख्यान ड) वरील सर्व
- १०) गणित विषयासाठी तयार केलेल्या नैदानिक चाचण्या _____ साठी वापरता येतात.
 अ) वैयक्तिक ब) सामूहिक क) वैयक्तिक व सामूहिक ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

**B.P.Ed. (Semester – I) (New) (CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION**

Paper – IV : Methods of Teaching School Subject – Mathematics Methodology

Day and Date : Thursday, 19-5-2016

Marks : 60

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**

Explain Heuristic method and advantage of Heuristics method.

OR

What is co-relation ? Explain Mathematics and other school subject.

3. Answer the following questions (**any one**) : **15**

Give the minimum educational qualification of Mathematics teacher and explain qualities of Mathematics teacher.

OR

Explain characteristic features of Mathematics textbook.

4. Answer the following questions (**any one**) : **15**

Explain Audio-visual aids in teaching Mathematics.

OR

Explain meaning, nature and scope of Mathematics.

5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**

- 1) Mathematics club
- 2) Diagnostic test
- 3) Types of test evaluation
- 4) Objectives of teaching Mathematics.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
स्वयंशोधन पद्धती म्हणजे काय ? स्वयंशोधन फायदे सांगा.

किंवा

समवाय म्हणजे काय ? गणिताचा इतर विषयाशी असणारा सहसंबंध स्पष्ट करा.

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
गणित शिक्षकासाठी आवश्यक असणारी किमान शैक्षणिक पात्रता सांगून त्यांच्या अंगी असणाऱ्या आवश्यक गुणांची सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

चांगल्या पाठ्य पुस्तकाची गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
गणित अध्यापनातील दृक्श्राव्य साधने स्पष्ट करा.

किंवा

गणिताचा अर्थ, स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- १) गणित मंडळ
 - २) नैदानिक कसोटी
 - ३) कसोट्यांच्या मूल्यमापनाचे प्रकार
 - ४) गणित अध्यापनाची उद्दिष्टे

Seat No.	
----------	--

**B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – I)
Principle and Psychology of Physical Education**

Day and Date : Monday, 16-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All** questions are **compulsory**.
3) Candidate who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- 1) Theory of Trial Error was produced by _____
a) Thorndike b) Kohler c) Pavlov d) Gestalt
- 2) Laws of learning are _____ types.
a) 4 b) 5 c) 6 d) 3
- 3) Transfer of training are _____ types.
a) 3 b) 4 c) 5 d) 6
- 4) Anticipatory theory of play was propounded by _____
a) Stenle Hall b) Herbert Spencer
c) Aristotle d) Karl Grosse
- 5) In conditioning theory, Pavlov experimented with _____ animals.
a) Rat b) Cat c) Dog d) Monkey
- 6) The surplus energy theory of play was propounded by _____
a) John Dewey b) Cattle c) Schiller d) Mc. Dougall
- 7) In development process the term 'gong-age' occurs _____
a) Childhood b) Infancy c) Adolescence d) Adulthood
- 8) In 'Psychology' the word 'Psycho' means _____
a) Soul b) Behaviour
c) Mind d) Consciousness
- 9) Personality is _____
a) static b) dynamic c) both a) and b) d) none of these
- 10) Physical age depends upon _____
a) Calender b) Classification of bone
c) Maturity of mind d) All of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) प्रयत्न प्रमाद उपपत्तीचे जनक _____
 अ) थॉर्नडाईक ब) कोहलर क) पॅव्लॉव ड) गेस्टाल्ट
- २) अध्ययनाचे _____ नियम आहेत.
 अ) ४ ब) ५ क) ६ ड) ३
- ३) प्रशिक्षणा संक्रमणाचे _____ प्रकार आहे.
 अ) ३ ब) ४ क) ५ ड) ६
- ४) क्रीडेचा पूर्वतयारीचा सिद्धांत _____ यांनी मांडला.
 अ) स्टेन्ले हॅल ब) हर्बर्ट स्पेन्सर क) अॅरीस्टॉटल ड) कार्ल ग्रोस
- ५) पॅव्लॉव शास्त्रज्ञाने अभिसंधान उपपत्ती मध्ये _____ प्राण्यावर प्रयोग केला.
 अ) उंदिर ब) मांजर क) कुत्रा ड) माकड
- ६) क्रीडेचा अतिरिक्त उर्जा उपपत्ती सिद्धांत _____ यांनी मांडला.
 अ) जॉन ड्युई ब) कॅटल क) शिलर ड) मॅक ड्युगल
- ७) विकास अवस्थेत 'टोळी काळ' _____ अवस्थेत घडतो.
 अ) बाल्यावस्था ब) शैशावस्था क) कुमारावस्था ड) प्रौढावस्था
- ८) 'सायकोलॉजी'तील 'सायको' शब्दाचा अर्थ
 अ) आत्मा ब) वर्तन क) मन ड) बोध
- ९) व्यक्तिमत्व हे _____ असते.
 अ) स्थिर ब) गतिशील क) अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- १०) शारीरिक वय हे _____ वर अवलंबून असते.
 अ) कॅलेंडर ब) हाडाचे वर्गीकरण
 क) मानवाची परिपक्वता ड) वरील सर्व

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – I)
Principle and Psychology of Physical Education

Day and Date : Monday, 16-5-2016

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) **Candidate who intend to write their answer in Marathi are advised to read English paper also.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Explain the stage of growth and development. Write physical and mental development in adolescence stage .
 - 2) Explain the aim and objective of physical education.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) What is meant by learning curve ? Explain the step of learning curve.
 - 2) What is sports psychology ? Explain its importance to physical education and sports.
4. Answer the following in brief : **8**
- 1) Personality
 - 2) Causes of individual difference.
5. Answer the following in brief : **12**
- 1) Explain the insight learning theory.
 - 2) Transfer of training.
 - 3) Write information about childhood.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) वाढ व विकासाचा अवस्था स्पष्ट करा. कौमार्यावस्थेतील शारीरिक व मानसिक विकास लिहा.
- २) शारीरिक शिक्षणाची ध्येय व उद्दिष्टे लिहा.
३. खालील प्रश्नाचे उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) अध्ययन वक्र म्हणजे काय ? अध्ययन वक्राच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
- २) क्रीडा मानसशास्त्र म्हणजे काय ? शारीरिक शिक्षण व क्रिडेत त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) व्यक्तिमत्त्व
- २) व्यक्तिभेदाची कारणे.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- १) मर्मदृष्टी अध्ययन सिद्धांत
- २) प्रशिक्षणाचे संक्रमण
- ३) बाल्यावस्थेची माहिती.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Organisation Administration of Physical Education (Paper – II)

Day and Date : Tuesday, 17-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :** i) Q.No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) The candidates should read the original questions in **English**.
iii) **All** questions are **compulsory**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

- 1) I.O.A. means
 - a) Indira Olympic Association
 - b) Indian Olympic Area
 - c) Indian Organiser Association
 - d) None of these
- 2) Organization of sports tournament 'PYKKA' is for
 - a) Only school players
 - b) Rural players
 - c) Urban players
 - d) None of these
- 3) Basic height for diving competition board is
 - a) 10 m.
 - b) 7 m.
 - c) 3 m.
 - d) 1 m.
- 4) If 6 (six) teams are participating in League tournament then number of matches will be
 - a) 3
 - b) 6
 - c) 10
 - d) 15
- 5) _____ is a secretary of university intercollegiate tournament.
 - a) Collector
 - b) Principal
 - c) Director of physical education
 - d) None of these
- 6) In knock out system of 19 (nineteen) team byes are given
 - a) 12
 - b) 13
 - c) 18
 - d) 10
- 7) Organization of District level tournament is held under
 - a) Commissioner
 - b) Corporator
 - c) Tahsildar
 - d) None of these
- 8) _____ length of the swimming pool for Olympics.
 - a) 100 m.
 - b) 50 m.
 - c) 25 m.
 - d) 20 m.
- 9) Which is the substance to be used for cleaning of water of a swimming pool ?
 - a) Calcium
 - b) Chlorin
 - c) Magnesium
 - d) Potassium
- 10) Formula for League tournament is
 - a) $\frac{N(N+1)}{2}$
 - b) $\frac{N(N+2)}{2}$
 - c) $\frac{N(N-1)}{2}$
 - d) None of these

मराठी रूपांतर

1. अचूक पर्याय निवडा.

10

- 1) आय. ओ. ए. अर्थ
 - अ) इंदिरा ऑलंपिक संघटना
 - ब) इंडियन ऑलंपिक एरिआ
 - क) इंडियन ऑर्गनाझर संघटना
 - ड) यापैकी नाही
- 2) 'पायका' क्रीडा स्पर्धा _____ साठी आयोजित केल्या जातात.
 - अ) फक्त शालेय खेळाडू
 - ब) ग्रामीण खेळाडू
 - क) शहरी खेळाडू
 - ड) यापैकी नाही
- 3) जलतरण तलावात सुरु मारण्यातील मूलभूत फळीची उंची _____ असते.
 - अ) 10 मी.
 - ब) 7 मी.
 - क) 3 मी.
 - ड) 1 मी.
- 4) साखळी पद्धतीमध्ये 6(सहा) संघ भाग घेत असतील तर एकूण सामन्यांची संख्या _____ होते.
 - अ) 3
 - ब) 6
 - क) 10
 - ड) 15
- 5) विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालय क्रीडा स्पर्धेचा सचिव _____ असतात.
 - अ) जिल्हाधिकारी
 - ब) प्राचार्य
 - क) शारीरिक शिक्षण संचालक
 - ड) यापैकी नाही
- 6) बाद पद्धतीमध्ये 19 (एकोणीस) संघ भाग घेत असतील तर एकूण बाईज _____ होतील.
 - अ) 12
 - ब) 13
 - क) 18
 - ड) 10
- 7) जिल्हा पातळीवरील स्पर्धा _____ यांचे अधिकाराखाली पार पडल्या जातात.
 - अ) आयुक्त
 - ब) नगरसेवक
 - क) तहसिलदार
 - ड) यापैकी नाही
- 8) ऑलंपिक करिता जलतरण तलावाची लांबी _____ असते.
 - अ) 100 मी.
 - ब) 50 मी.
 - क) 25 मी.
 - ड) 20 मी.
- 9) जलतरण तलावातील पाण्याच्या शुद्धीकरणासाठी _____ पदार्थ वापरतात.
 - अ) कॅल्शियम
 - ब) क्लोरीन
 - क) मॅग्नेशियम
 - ड) पोटॅशियम
- 10) साखळी-पद्धतीचे सूत्र _____ आहे.
 - अ) $\frac{N(N+1)}{2}$
 - ब) $\frac{N(N+2)}{2}$
 - क) $\frac{N(N-1)}{2}$
 - ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Organisation Administration of Physical Education (Paper – II)

Day and Date : Tuesday, 17-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Marks : 40

N.B. : i) **All questions are compulsory.**
ii) **The candidates should read the original questions in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Explain the importance of organization in physical education and sports with suitable examples.
 - 2) What steps to be followed while organizing intramurals of a school ? Explain.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) What measures are to be taken for the maintenance purpose of a Swimming Pool ?
 - 2) As a director of Physical Education of a senior college explain university intercollegiate tournament organization.
4. Answer the following questions in brief : **8**
- 1) Physical education department at school level.
 - 2) Maintenance of play grounds.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- 1) Gymnasium.
 - 2) Knock out method tournament.
 - 3) League method tournament.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : 10
- 1) शारीरिक शिक्षण व खेळातील नियोजनाचे महत्व योग्य त्या उदाहरणासहित विस्तृतपणे लिहा.
 - 2) एखाद्या शाळेतील अंतर्गत सामन्याचे आयोजन करताना कोणत्या पायऱ्यांचा अवलंब केला जातो स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : 10
- 1) जलतरण तलावाच्या उत्कृष्ट निगा राखण्याच्या दृष्टीने कशा प्रकारचे उपाय योजाल ?
 - 2) शारीरिक शिक्षण संचालक या नात्याने तुमच्या महाविद्यालयातील विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालय क्रीडा स्पर्धेचे नियोजन स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांचे उत्तर थोडक्यात लिहा : 8
- 1) शाळेतील शारीरिक शिक्षण विभाग.
 - 2) क्रीडांगणाची निगा.
5. खालील प्रश्नांचे उत्तर थोडक्यात लिहा : 12
- 1) व्यायाम शाळा
 - 2) बादपद्धती स्पर्धा
 - 3) साखळी पद्धती स्पर्धा
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper III : Anatomy and Physiology

Day and Date : Wednesday, 18-5-2016

Marks : 50

Time : 10.30 a.m to 12.30 p.m.

- N.B :** i) Q.No. 1 is **Compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in answer book on page No. 3.
ii) **All** questions are **compulsory**.
iii) **Neat** diagram must be drawn **where** necessary.
iv) **Candidated** who intend to write answer in **Marathi** are advised to read the original questions in **English**.

1. Choose the correct alternative :

10

- i) The heart is divided into _____ parts.
a) six b) four c) five d) three
- ii) The skin of human body is divided in _____ layers.
a) four b) three c) two d) one
- iii) _____ brought red colour to our blood.
a) Oxygen b) Himoglobin c) H₂O d) Above all
- iv) _____ system is responsible for digestion of food.
a) Excretory b) Skeletal c) Digestive d) All the above
- v) The _____ secreted by the salivary glands is fixed in the food in the mouth itself.
a) Intestinal juice b) Bile c) Saliva d) Pancreatic Juice
- vi) Duodenum is the part of _____.
a) large intestine b) small intestine c) stomach d) liver
- vii) During respiration we take air inside the body through the _____
a) Oesophagus b) Trachea c) Alimentary canal d) Liver
- viii) In digestive system, churning of food occurs in the _____ .
a) Liver b) Heart c) Stomach d) Lung
- ix) Bone marrow consist of _____.
a) Large intestine b) Long bone c) Heart d) Stomach
- x) The instrument used for measuring blood pressure is _____.
a) Decibel b) Goniometer c) Sphygmomanometer d) None of above

P.T.O.

मारठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा.

10

- i) मानवी हृदयाचे _____ कप्पे पडतात.
 अ) सहा ब) चार क) पाच ड) तीन
- ii) मानवी शरीराच्या त्वचेची _____ स्तरामध्ये विभागणी होते.
 अ) चार ब) तीन क) दोन ड) एक
- iii) आपल्या रक्ताचा रंग लाल _____ मुळे होतो.
 अ) प्राणवायु ब) हिमोग्लोबीन क) पाणी ड) वरील सर्व
- iv) _____ संस्था हि अन्नाच्या पचनासंबंधी जबाबदार आहे.
 अ) उत्सर्जन ब) अस्थिसंस्था क) पचन ड) सर्व
- v) लाळग्रंथीतून स्मावलेली _____ अन्नात मिसळण्याची क्रिया तोंडातच होते.
 अ) आंत्ररस ब) पित्त क) लाळ ड) स्वादुर्पिंडरस
- vi) डिओडीनम हा _____ चा भाग आहे.
 अ) मोठे आतडे ब) लहान आतडे क) जठर ड) यकृत
- vii) श्वास घेत असताना आपण शरीरामध्ये हवा _____ माध्यमातून घेतो.
 अ) अन्ननलिका ब) श्वासनलिका क) अन्नमार्ग ड) यकृत
- viii) पचनसस्थेत अन्न घुसळण्याची क्रिया _____ ठिकाणी होते.
 अ) यकृत ब) हृदय क) जठर ड) फुफ्फुस
- ix) अस्थिमज्जा हा _____ मध्ये असतो.
 अ) मोठे आतडे ब) लंब हाडे क) हृदय ड) जठर
- x) रक्तदाब मोजण्याच्या यंत्राला _____ म्हणतात.
 अ) डेसीबल ब) गोनिओमीटर क) स्फिग्मोमॅनोमीटर ड) यापैकी नाही

B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper III : Anatomy and Physiology

Day and Date : Wednesday, 18-5-2016

Marks : 40

Time : 10.30 a.m to 12.30 p.m.

- N.B :** i) **All questions are compulsory.**
ii) **Neat diagram must be drawn where necessary.**
iii) **Candidates who intend to write answer in Marathi are advised to read the original questions in English.**

2. Answer the following question (**any one**). **10**
i) Explain the structure of respiratory system with figure.
ii) Explain the structure of digestive system with figure.
3. Answer the following question (**any one**). **10**
i) Explain the types of muscular contraction.
ii) Draw a diagram of heart, label the parts and explain the function of heart.
4. Answer the following question in brief. **8**
i) Teeth
ii) Muscle fatigue
5. Answer the following question in brief. **12**
i) Function of bone.
ii) Spinal cord.
iii) Second wind.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) **10**
- i) श्वसन संस्थेची रचना आकृतीसह स्पष्ट करा.
 - ii) पचन संस्थेची रचना आकृतीसह स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **10**
- i) स्नायू आकुंचनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
 - ii) हृदयाची आकृती काढून भागांना नावे द्या व हृदयाचे कार्य स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **8**
- i) दात
 - ii) स्नायूचा थकवा
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **12**
- i) हाडांचे कार्य
 - ii) मज्जारजू
 - iii) दुय्यम श्वसन
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Rules of Games and Sports (Part – I) (Paper – IV)

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory**.
iii) **Neat diagram must draw where necessary**.
iv) Candidate who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternatives : **10**
- I) Duration of Hand ball match is _____
a) 40 minutes b) 60 minutes c) 90 minutes d) 30 minutes
- II) In Lawn tennis _____ score is called Deuce.
a) 30 – 30 b) 40 – 40 c) 15 – 15 d) 40 – 15
- III) _____ game is related to Butterfly.
a) Swimming b) Athletics c) Basket ball d) Hockey
- IV) The weight of relay battan is _____
a) 40 grms b) 60 grms c) 50 grms d) 65 grms
- V) The size of standard swimming pool is _____
a) 50 × 21 m b) 40 × 21 m c) 60 × 20 m d) 25 × 25 m
- VI) _____ player make a Basket ball team.
a) 16 b) 12 c) 10 d) 9
- VII) The distance for Marathan race is _____
a) 40 k.m b) 42.125 k.m c) 35 k.m d) 30 k.m
- VIII) In a Basket ball the height of the ring is _____
a) 3.5 m b) 2.5 m c) 1 m d) None of these

- IX) Kho-Kho pole height is _____
 a) 1.00 m b) 50 cm c) 1.50 m d) None of these
- X) In Lawn Tennis height of net is _____
 a) 2.00 m b) 2.43 m c) 2.24 m d) None of these

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- I) हॅन्डबॉलच्या सामान्यच्या कालावधी _____
 अ) ४० मिनीटे ब) ६० मिनीटे क) ९० मिनीटे ड) ३० मिनीटे
- II) लॉनटेनिस मध्ये _____ गुणाला ड्यूस असे म्हणतात.
 अ) ३०-३० ब) ४०-४० क) १५-१५ ड) ४०-१५
- III) बटरफॉय हे _____ खेळाशी संबंधित आहे.
 अ) पोहणे ब) अथेलाॅटिक्स क) बास्केटबॉल ड) हॉकी
- IV) रिले बॅटन चे वजन _____
 अ) ४० ग्रॅम ब) ६० ग्रॅम क) ५० ग्रॅम ड) ६५ ग्रॅम
- V) दर्गेदार पोहण्चाच्या तलावाचा आकार _____
 अ) ५० x २१ मी ब) ४० x २१ मी क) ६० x २० मी ड) २५ x २५ मी
- VI) _____ खेलडूंचा मिलून बाॅस्केटबॉल संघ बनेला.
 अ) १६ ब) १२ क) १० ड) ९
- VII) मॅरिथॉन स्पर्धेचे अंतर _____
 अ) ४० कि.मी. ब) ४२.१२५ कि.मी. क) ३५ कि.मी. ड) ३० कि.मी.
- VIII) बास्केटबॉल मध्ये रिंगची उंची _____ असले.
 अ) ३.५ मी ब) २.५ मी क) १ मी ड) या पैकी नाही
- IX) खो-खो पोलची उंची _____
 अ) १.०० मी ब) ५० से.मी क) १.५० मी ड) या पैकी नाही
- X) लॉनटेनिसच्या नेहची उंची _____
 अ) २.०० मी ब) २.४३ मी क) २.२४ मी ड) या पैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Rules of Games and Sports (Part – I) (Paper – IV)

Day and Date : Thursday, 19-5-2016

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions : i) **All questions are compulsory.**

ii) **Neat diagram must draw where necessary.**

iii) **Candidate who intend to write their answer in marathy are advised to read the English paper also.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- I) Draw a neat diagram of 400 m track with 79 m straight find out the R.D.R. and M.R.
 - II) List the official required for conducting the Athletics meet. Write the duties any three of them.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- I) Draw a neat diagram of Hocky court with measurement and give the names of various area.
 - II) Draw a neat diagram of Lawn Tennis court with measurement of give the names of various area.
4. Answer the following questions in brief : **8**
- I) Foul in Basketball.
 - II) Technical equipment in Basketball.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- I) Sudden death in Kho-Kho.
 - II) Type of swimming.
 - III) Batten exchange zone in relay race.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- I) ७९ मी सरल मार्ग असलेल्या ४०० मी धावन मार्गची अखणी करा व धावण्याची त्रिज्या आणि आखण्याची त्रिज्या काडा.
 - II) अॅथलेटिक्स स्पर्धेसाठी लागणाऱ्या सामनाधिकार्याची यादी देवून च्या पैकी त्रिहाची कर्तव्ये लिहा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- I) हॉकीच्या मैदानाची मोजमापासह आकृती काढून विविध भागांना नावे द्या.
 - II) लॉनटेनिसच्या कोर्हची मोजमापासह आकृती काढून विविध भागांना द्या.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- I) बास्केट बॉल मधील प्रमाद
 - II) बास्केट बॉल मधील यांत्रिक साहित्य.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- I) खो-खो मधील सडनडेथ.
 - II) पोहण्याचे प्रकार
 - III) रिलेरेसमधील दांडू अदलाबदल क्षेत्र.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – V)
Advanced Coaching of Sports and Games

Day and Date : Friday, 20-5-2016
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N. B. :** I) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
II) **All questions are compulsory.**
III) Calculate who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer :

10

- 1) Responsibilities of coach is _____
a) personality development of players b) keeping interest of players
c) medical check-up d) all above
- 2) Recovery season of activities are _____
a) December to March b) September to December
c) June to September d) March to June
- 3) Bully is related to the game _____
a) Foot ball b) Hockey c) Basket ball d) Valley ball
- 4) Fundamental skill in Basket ball is _____
a) Push b) Holding c) Wrist catch d) Cover
- 5) Components of physical fitness is _____
a) Technique b) Strength c) Skill d) Competition
- 6) Fundamental skill in kho-kho is _____
a) Pole attack b) Push c) Wrist catch d) Cover catch
- 7) Heading skill is related to _____
a) Hockey b) Hand ball c) Basket ball d) Foot ball
- 8) Bunch start related to _____
a) Javelin b) Long jump c) Sprints d) High jump
- 9) Range of movement at the joint is called _____
a) Speed b) Flexibility c) Endurance d) Agility
- 10) Approach take off, flight etc. these movement are related to _____ event.
a) Shot put b) Discuss throw c) Long jump d) Hammer throw

मराठी रूपांतर

१. खालील योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) मार्गदर्शकाची जबाबदारी _____ आहे.
 अ) खेळाडूंचा सर्वांगीण विकास ब) खेळाडूंना प्रवृत्त करणे
 क) वैद्यकीय तपासणी ड) वरील सर्व
- २) शरीराची झीज भरुण काढण्यासाठीचा विश्रांती कालावधी _____
 अ) डिसेंबर ते मार्च ब) सप्टेंबर ते डिसेंबर
 क) जून ते सप्टेंबर ड) मार्च ते जून
- ३) बुली हे _____ खेळाशी संबंधीत आहे.
 अ) फुटबॉल ब) हॉकी क) बास्केटबॉल ड) हॉलीबॉल
- ४) बास्केटबॉल मधील मूलभूत कौशल्य _____ आहे.
 अ) ढकलणे ब) पकडणे क) मनगट पकडणे ड) कव्हर
- ५) शारीरिक क्षमतेचा घटक _____ हा आहे.
 अ) तंत्र ब) ताकद क) कौशल्य ड) स्पर्धा
- ६) खो-खो मधील मूलभूत कौशल्य _____ आहे.
 अ) पोलमारणे ब) ढकलणे क) मनगटपकडणे ड) कव्हरकॅच
- ७) हेडिंग हे कौशल्य कोणत्या खेळाशी संबंधीत आहे _____
 अ) हॉकी ब) हँडबॉल क) बास्केटबॉल ड) फुटबॉल
- ८) बंच स्टार्ट कोणत्या बाबींशी निगडीत आहे _____
 अ) भालाफेक ब) लांबउडी क) स्प्रिंट ड) उंचउडी
- ९) सांध्यातील हालचालीचा विस्तार _____
 अ) गती ब) लवचिकता क) दम ड) दिशाभिमुक्ता
- १०) अंपरोच, टेक ऑफ, फ्लार्ईट इत्यादी स्टेपचा संबंध _____ बाबींशी आहे.
 अ) गोलाफेक ब) थाळी फेक क) लांबउडी ड) भालाफेक

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – V)
Advanced Coaching of Sports and Games

Day and Date : Friday, 20-5-2016

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N. B. : I) *All questions are compulsory.*

II) *Calculate who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.*

2. Answer the following **any one** of them : **10**
- i) Define coaching and explain the principles of coaching.
 - ii) How will you select a foot ball team ? Explain it.
3. Answer the following **any one** of them : **10**
- i) Explain the meaning and components of physical fitness.
 - ii) List the fundamental skill of Basket ball and analyse any one skill.
4. Answer the following in brief : **8**
- i) Need of coaching camp.
 - ii) Analyse medium start in sprints.
5. Answer the following in brief : **12**
- i) Qualities of a coach
 - ii) Team technique
 - iii) Stimulate interest in sports.

मराठी रूपांतर

२. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०
- १) मार्गदर्शनाची व्याख्या सांगून मार्गदर्शनाची तत्वे स्पष्ट करा.
- २) फुटबॉल संघाची निवड कशी कराल ते स्पष्ट करा.
३. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०
- १) शारीरिक क्षमतेची व्याख्या लिहा व शारीरिक क्षमतेचे घटक स्पष्ट करा.
- २) बास्केट बॉल या खेलाच्या मूलभूत कौशल्याची यादी लिहून एका कौशल्याचे पृथःकरण करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) सराव शिबीराची गरज.
- २) धावण्याच्या स्पर्धेतील मिडियम स्टार्टचे पृथःकरण करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- १) मार्गदर्शकाची गुण वैशिष्ट्ये
- २) सांघिक तंत्र
- ३) खेळातील आकर्षण टिकविणे.
-

SLR-CA – 19

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methodology in Physical Education (Paper No. – VI)

Day and Date : Monday, 23-5-2016

Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

- Instructions :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All** questions are **compulsory**.
iii) Candidate who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternative :

10

- 1) _____ is the characteristic of class management.
a) Time factor b) Lesson plan
c) Audiovisual aids d) All of these above
- 2) _____ is the one of quality physical education teacher.
a) Physical fit b) Confidence c) a) and b) both d) None of above
- 3) _____ is the method of roll call.
a) Numbering system b) Trial and error
c) Explanation d) Demonstration
- 4) _____ is the team event.
a) Football b) Chess c) Boxing d) None of these
- 5) Presentation is a
a) Technique b) Skill c) Art d) Above all
- 6) Teaching is a _____ process.
a) Natural b) Artificial c) New d) Old
- 7) _____ is the first step of physical educations lesson.
a) Warming up b) Roll call c) Teaching part d) Recreation
- 8) _____ is one of the teaching aid.
a) Demonstration b) Technique
c) Skill d) None of these above
- 9) _____ types of preparations are there.
a) Two b) Three c) Four d) One
- 10) Giving the knowledge and information to other person is called
a) Teaching b) Study c) Education d) Above all

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

१०

- १) _____ हे चांगल्या वर्ग व्यवस्थापनेचे तत्व आहे.
अ) वेळ ब) पाठ योजना क) दृकश्राव्य साधने ड) वरील सर्व
- २) _____ हे एक शारीरिक शिक्षण शिक्षकाचे गुण वैशिष्ट आहे.
अ) शारीरिक तंदुरूस्ती ब) आत्मविश्वास
क) अ) आणि ब) ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- ३) _____ ही उपस्थिती घेण्याची पद्धती आहे.
अ) नंबर पद्धत ब) प्रयत्न आणि प्रमाद
क) स्पष्टीकरण ड) प्रात्यक्षिक
- ४) _____ is the team event.
अ) Football (फुटबॉल) ब) बुद्धीबल
क) बॉक्सिंग ड) वरीलपैकी नाही
- ५) प्रस्तुतीकरण ही एक _____ आहे.
अ) तंत्र ब) कौशल्य क) कला ड) वरील सर्व
- ६) अध्यापन ही एक _____ प्रक्रिया आहे.
अ) नैसर्गिक ब) कृत्रीम क) नवीन ड) जुनी
- ७) शारीरिक शिक्षण पाठ _____ पहिली पायरी आहे.
अ) उत्तेजक हालचाली ब) हजेरी व निरीक्षण
क) शिकवण्याचा भाग ड) मनोरंजन
- ८) _____ हे एक दृकश्राव्य साधन आहे.
अ) प्रात्यक्षिक पद्धत ब) तंत्र
क) कौशल्य ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- ९) पूर्ण तयारीचे _____ प्रकार आहे.
अ) दोन ब) तीन
क) चार ड) एक
- १०) ज्ञान व माहिती दुसऱ्याला सांगणे म्हणजे
अ) अध्यापन ब) अभ्यास
क) शिक्षण ड) वरील सर्व

B.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methodology in Physical Education (Paper No. – VI)

Day and Date : Monday, 23-5-2016

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) *Candidates who intend to write their answer in Marathi are advised to read the English paper also.*

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) What is demonstration method ? Explain it's merit and demerit in detail.
 - 2) Write the meaning of presentation technique and explain any two method of presentation technique.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) Explain scope and importance of presentation technique.
 - 2) Describe the various factor influencing the method of teaching.
4. Answer the following question in brief : **8**
- 1) Write the method of publicity.
 - 2) Explain the simple to complex method with example.
5. Answer the following question in brief : **12**
- 1) Write keyboard and monitor.
 - 2) Write steps of general lesson in physical education.
 - 3) Use of teaching aids in physical education.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) प्रात्यक्षिक पद्धती म्हणजे काय ? प्रात्यक्षिक पद्धतीचे फायदे व तोट लिहा.
 - २) प्रस्तुतीकरण तंत्राचा अर्थ सांगून प्रस्तुतीकरणाच्या तंत्राच्या कोणत्याही दोन पद्धतीचे वर्णन करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) प्रस्तुतीकरण तंत्राची व्याप्ति व महत्व स्पष्ट करा.
 - २) अध्यापन पद्धतीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) प्रसिद्धीसाठी वापरण्यात येणाऱ्या पद्धतीचे वर्णन करा.
 - २) 'सोप्या कडून अवघडाकडे' या पद्धतीचे सोदाहरण स्पष्टीकरण करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- १) कीबोर्ड आणि मोनिटर या बद्धल स्पष्टीकरण करा.
 - २) शारीरिक शिक्षण सामान्य पाठाच्या पाययांचे स्पष्टीकरण करा.
 - ३) शारीरिक शिक्षणात दृक्श्राव्य साधनांचा उपयोग उदा. स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (New-CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Yoga Education (Paper – I)

Day and Date : Monday, 16-5-2016

Max. Marks : 70

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :**
- Q. No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book Page No. 3.**
 - All questions are compulsory.**
 - The candidates should read the original questions in English.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- Yoga means concentration of mind through the control of senses it is stated by
a) Yogvashistha b) Katopanishad c) Shwetambar d) None of these
- The expansion of yoga in modern time was done by
a) Ramkrishna Paramhansa b) Shankaracharya
c) Patanjali d) Above all
- There are _____ aspects in Ashtanga Yoga.
a) Seven b) Five c) Nine d) Eight
- How to acquire the power of integration is thought by
a) Rajyoga b) Hatayoga c) Japyoga d) None of the above
- Achievement of impossible thing through hardwork means
a) Hatayoga b) Japyoga c) Bhakti yoga d) None of the above
- Lord Krishna and Arjuna are related to
a) Hatayog b) Karmayoga c) Japyoga d) None of above
- The number of judges for inter university yoga tournaments
a) Three b) Four c) Five d) None of the above
- Purak _____ rechak.
a) Asana b) Samadhi c) Dhyan d) Kumbhak
- The word 'Bandha' is related to
a) Uddiyanbandh b) Jalandhar bandh
c) Mulbandha d) Above all
- In _____ Swami Kaivalyanand established the Kaivalyadham.
a) 1924 b) 1948 c) 1947 d) 1934

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- i) इंद्रियांचा संयम करून मन एकाग्र करणे म्हणजे योग
 अ) योगवशिष्ट ब) कठोपनिषद क) श्वेतांबर ड) यापैकी नाही
- ii) आधुनिक काळात _____ यांनी योगाच्या प्रसार केला.
 अ) रामकृष्ण परमहंस ब) शंकराचार्य क) पतंजली ड) वरील सर्व
- iii) अष्टांग योगामध्ये _____ अंगे आहेत.
 अ) सात ब) पाच क) नवू ड) आठ
- iv) एकाग्रतेची शक्ती कशी प्राप्त करावी हे _____ शिकवितो.
 अ) राजयोग ब) हठयोग क) जपयोग ड) यापैकी नाही
- v) परिश्रमाने असाध्य गोष्ट साध्य करणे म्हणजे
 अ) हठयोग ब) जपयोग क) भक्तियोग ड) यापैकी नाही
- vi) श्रीकृष्ण आणि अर्जून हे _____ शी संबंधित आहेत.
 अ) हठयोग ब) कर्मयोग क) जपयोग ड) यापैकी नाही
- vii) अंतर विद्यापीठ योगा स्पर्धोसाठी जजेसची संख्या _____ असते.
 अ) तीन ब) चार
 क) पाच ड) यापैकी नाही
- viii) पुरक _____ रेचक.
 अ) आसन ब) समाधि
 क) ध्यान ड) कुंभक
- ix) बंध हा शब्द _____ शी निगडीत आहे.
 अ) उद्दीयानबंध ब) जालंधरबंध
 क) मूळबंध ड) वरील सर्व
- x) _____ साली स्वामी कैवल्यानंद यांनी कैवल्यधामची स्थापना केला.
 अ) १९२४ ब) १९४८
 क) १९४७ ड) १९३४

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (New-CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Yoga Education (Paper – I)

Day and Date : Monday, 16-5-2016

Marks : 60

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

2. Answer the following questions (**any one**) : 15
 - I) What is meaning and definition of yoga ? Explain the aim and objective of yoga.
 - II) Explain the need and importance of yoga in physical education and sports.
3. Answer the following questions (**any one**) : 15
 - I) Give the list of different school of yoga and the Ashtanga yoga.
 - II) Describe the physiological significance of Bandhas and Mudras.
4. Answer the following questions (**any one**) : 15
 - I) Explain the competitions of yoga.
 - II) What is meant by Asana ? State the various types of Asanas.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : 15
 - I) Pranayama.
 - II) Shuddhikriyas
 - III) Yogic exercise and physical exercise
 - IV) Yogic diet.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा (कोणताही **एक**) : १५
 - I) योगाचा अर्थ व व्याख्या सांगून योगाची ध्येय व उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
 - II) शारीरिक शिक्षण आणि क्रीडा मध्ये योगाची गरज आणि महत्व स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही **एक**) : १५
 - I) योगाच्या विविध सांप्रदायाची यादी देवून अष्टांगयोग स्पष्ट करा.
 - II) बंध आणि मुद्रांचे शरीर वैज्ञानिक महत्व स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही **एक**) : १५
 - I) योगा स्पर्धा स्पष्ट करा.
 - II) आसन म्हणजे काय ? आसनाचे विविध प्रकार सांगा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही **तीन**) : १५
 - I) प्राणायाम
 - II) शुद्धीक्रीया
 - III) योगीक व्यायाम व शारीरिक व्यायाम
 - IV) योगिक अहार.

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – II) (New)
Educational Technology and Methods of Teaching in Physical Education

Day and Date : Tuesday, 17-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) Figures to the **right** indicate **full marks.**
4) Candidate who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read in **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the proper alternative :

10

- 1) _____ are essential for physical education programme.
a) Picture b) Magazines c) Bulletin Board d) All of these
- 2) Tape-recorder is _____ aid.
a) Visual b) Audio visual c) Audio d) None of these
- 3) To develop teaching skill and effectiveness are the objectives of
a) Teaching b) Teaching Aids
c) Microteaching d) None of these
- 4) Microteaching was initiated in
a) 1963 b) 1967 c) 1990 d) 1965
- 5) Prof. Allen scientifically initiated microteaching in _____ University.
a) Shivaji b) Mumbai c) Stain Ford d) None of these
- 6) Commands are _____ types.
a) One b) Two c) Three d) Five
- 7) While showing demonstration student required _____ position.
a) Skill b) Stand it easy c) Attention d) None of these
- 8) Ground marking is _____ preparation.
a) Technical b) Tactical c) Lesson plan d) All of these
- 9) _____ is the teaching method.
a) Lecture b) Command c) Observation d) All of these
- 10) _____ is used in teaching aids.
a) Lecture b) Picture c) Command d) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. खालील योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) शारीरिक शिक्षण उपक्रमांसाठी _____ हे महत्त्वाचे असते.
अ) चित्रे ब) नियतकालीके क) वार्ताफलक ड) वरील सर्व
- २) टेपरेकॉर्डर हे _____ साधन आहे.
अ) दृक ब) दृक-श्राव्य क) श्रवण ड) यापैकी नाही
- ३) अध्यापनाची कौशल्ये विकसीत करणे व परिणामकता प्राप्त करणे ही _____ ची उद्दिष्टे आहेत.
अ) अध्यापनाची ब) शैक्षणिक साधन
क) सुक्ष्म अध्यापनाची ड) यापैकी नाही
- ४) सुक्ष्म अध्यापनाची सुरुवात सन् _____ साली झाली.
अ) १९६३ ब) १९६७ क) १९९० ड) १९६५
- ५) सर्व प्रथम प्रा. अॅलन यांनी _____ विद्यापीठात सुक्ष्म अध्यापनाची सुरुवात केली.
अ) शिवाजी ब) मुंबई क) स्टैन फोर्ड ड) यापैकी नाही
- ६) आदेशाचे _____ प्रकार आहे.
अ) एक ब) दोन क) तीन ड) पाच
- ७) प्रात्यक्षिक दाखवताना विद्यार्थी _____ अवस्थेत उभे असावेत.
अ) कौशल्य ब) आरामसे क) सावधान ड) यापैकी नाही
- ८) मैदान आखणी _____ तयारी आहे.
अ) तांत्रिक ब) डावपेज क) पाठ टाचण ड) वरील सर्व
- ९) खालीलपैकी कोणती अध्यापन पद्धती आहे ?
अ) व्याख्यान ब) आदेश क) परीक्षण ड) वरील सर्व
- १०) _____ याचा शैक्षणिक साधने म्हणून वापर करतात.
अ) व्याख्यान ब) चित्रे क) आदेश ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

**B.P.Ed. (Semester – II) (CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – II) (New)
Educational Technology and Methods of Teaching in Physical
Education**

Day and Date : Tuesday, 17-5-2016

Marks : 60

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

- N.B. :** 1) **All questions are compulsory.**
2) Figures to the **right** indicate **full** marks.
3) Candidate who intend to write their answer in **Marathi** are
advised to read in **English** paper also.

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) What is meant by lesson plan ? Explain in detail the steps of specific lesson of physical education.
 - 2) Explain formal and non-formal education with examples.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain the use of Radio, T.V, VCR, DVD in physical education.
 - 2) What is whole and part method ? Explain importance and disadvantage.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) What is Technical preparation and why it is necessary ?
 - 2) What is demonstration method ? Explain its merits and demerits.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- 1) Lecture method
 - 2) Individual preparation
 - 3) Project method
 - 4) Command.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) पाठ योजना म्हणजे काय ? शारीरिक शिक्षणाच्या विशेष पाठाच्या पायऱ्यांचे सविस्तर वर्णन करा.
 - २) औपचारिक व अनौपचारिक शिक्षण उदाहरणासह सविस्तर स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) शारीरिक शिक्षणामध्ये रेडिओ, टी.व्ही, व्ही.सी.आर, डी.वी.डी, यांचा वापर कसा कराल ते स्पष्ट करा.
 - २) पूर्ण व भाग पद्धती म्हणजे काय ? पद्धतीचे फायदे व तोटे लिहा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) तांत्रिक तयारी म्हणजे काय ? तांत्रिक तयारीची आवश्यकता सांगा.
 - २) प्रात्यक्षिक पद्धती म्हणजे काय ? पद्धतीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- १) व्याख्यान पद्धत
 - २) वैयक्तिक तयारी
 - ३) प्रकल्प पद्धती
 - ४) आदेश.

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (New – CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – III)
Organization, Administration and Sports Management

Day and Date : Wednesday, 18-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in first **15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory.**
iii) The candidates should read original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives :

10

- i) School should care of _____ sports facility.
a) Library b) Playgrounds c) Research wing d) None of the above
- ii) If 5 (five) teams are participating in League tournament then number of matches will be
a) eleven b) ten c) nine d) eight
- iii) _____ is the secretary of school sports organizing committee.
a) District Sports Officer b) Physical Education Teacher
c) Headmaster d) Taluka Sports Officer
- iv) _____ is the type of Sports Tournament.
a) Knockout b) Challenge c) League d) Above all
- v) University Intercollegiate Tournament are organized by
a) Headmaster b) Registrar c) Principal d) None of these
- vi) The physical efficiency examination of school students is done through
a) Peon b) Physical Education Teacher
c) Medical Officer d) None of these
- vii) In _____ tournament team loses one becomes out of tournament.
a) League system b) Mixed system
c) Knockout system d) Above all
- viii) Preparing the school time table for physical education teacher takes into account
a) Allocation of period for physical education
b) Budget
c) School reputation
d) All the above
- ix) Due to sports competition student can improve _____ qualities.
a) Aggressive b) Dormant c) Historical d) None of these
- x) Formula for League Tournament is
a) $\frac{N(N + 1)}{2}$ b) $\frac{N(N \times 1)}{2}$ c) $\frac{N(N - 1)}{2}$ d) Above all

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा.

10

- i) शालेय _____ क्रीडा सुविधेची निगा राखावी.
 अ) ग्रंथालय ब) क्रीडांगण क) संशोधन कक्ष ड) वरीलपैकी नाही
- ii) साखळी पद्धती स्पर्धेमध्ये 5(पाच) संघानी भाग घेतला तर एकूण सामन्यांची संख्या _____ होते.
 अ) अकरा ब) दहा क) नऊ ड) आठ
- iii) _____ हा शालेय स्पर्धा आयोजन समितीचा सचिव असतो.
 अ) जिल्हा क्रीडाधिकारी ब) शारीरिक शिक्षण शिक्षक
 क) मुख्याद्यापक ड) तालुका क्रीडाधिकारी
- iv) क्रीडा स्पर्धेचा _____ हा एक प्रकार आहे.
 अ) बाद पद्धती ब) आव्हान पद्धती क) साखळी पद्धती ड) वरील सर्व
- v) विद्यापीठ आंतर महाविद्यालय क्रीडास्पर्धा _____ यांचे अध्यक्षतेखाली पर पडतात.
 अ) मुख्याद्यापक ब) कुलसचिव क) प्राचार्य ड) वरीलपैकी नाही
- vi) शालेय विद्यार्थ्यांचा शारीरिक कार्यक्षमता तपासणी _____ मार्फत केली जाते.
 अ) सेवक ब) शारीरिक शिक्षण शिक्षक
 क) वैद्यकीय अधिकारी ड) यापैकी नाही
- vii) _____ ह्या सामन्यामध्ये एखादा संघ हारल्यानंतर स्पर्धेच्या बाहेर जातो.
 अ) साखळी पद्धती ब) मिक्सड पद्धती क) बाद पद्धती ड) वरील सर्व
- viii) शारीरिक शिक्षणाचे वेळापत्रक तयार करताना शारीरिक शिक्षण शिक्षकाला _____ ध्यानात घ्यावे लागते.
 अ) शारीरिक शिक्षण तासाचे वाटप ब) अंदाजपत्रक
 क) शाळेची परंपरा ड) वरील सर्व
- ix) क्रीडा स्पर्धेमुळे विद्यार्थ्यांतील _____ गुणांचा विकास होतो.
 अ) आक्रमक ब) सुप्त क) ऐतिहासिक ड) यापैकी नाही
- x) साखळी पद्धती स्पर्धेचे सूत्र _____ आहे.
 अ) $\frac{N(N+1)}{2}$ ब) $\frac{N(N \times 1)}{2}$ क) $\frac{N(N-1)}{2}$ ड) वरील सर्व

Seat No.	
---------------------	--

**B.P.Ed. (Semester – II) (New – CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – III)
Organization, Administration and Sports Management**

Day and Date : Wednesday, 18-5-2016

Marks : 60

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions : 1) *All questions are compulsory.*

2) *The candidates should read original question in English.*

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- i) Explain the meaning and importance of organization and administration.
 - ii) Prepare the budget of college sports department.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- i) Write in detail about how should care and maintenance of sports equipments.
 - ii) State the types of tournament and explain the importance.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- i) What measures are to be taken for the maintenance purpose of a swimming pool ?
 - ii) Write in detail how will you do intramural competition planning.
5. Answer the following questions (**any three**) : **15**
- i) Knockout tournament.
 - ii) Medical examination record.
 - iii) League tournament.
 - iv) Importance of program planning in physical education.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : 15
- i) संघटन आणि प्रशासनाचा अर्थ व महत्त्व स्पष्ट करा.
- ii) महाविद्यालयीन क्रीडा विभागाचे अंदाजपत्रक तयार करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : 15
- i) क्रीडा साहित्याची काळजी व निगा कशी राखाल सविस्तर लिहा.
- ii) स्पर्धा नियोजनाचे प्रकार सांगून महत्त्व स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक): 15
- i) जलतरण तलावाच्या उत्कृष्ट निगा राखव्याच्या दृष्टीने तुम्ही कशा प्रकारचे उपाय योजाल ?
- ii) अंतरकुल स्पर्धेचे नियोजन कसे कराल सविस्तर लिहा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : 15
- i) बाद पद्धती स्पर्धा
- ii) वैद्यकिय तपासणी नोंदवही
- iii) साखळी पद्धती स्पर्धा
- iv) शारीरिक शिक्षण कार्यक्रम नियोजनाचे महत्त्व.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (New-CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Contemporary Issues in Physical Education Fitness and Wellness,
Sports Nutrition and Weight Management

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions:** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Candidate who intend to write their answer in Marathi are advised to read the English paper also.**
4) **Q. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book on Page No. 3.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the proper alternative :

10

- 1)
- 2) Any Bodily movement produced by skeletal muscles that results in energy expenditure is
a) Exercise b) Endurance c) Body d) None of these
- 3) Eating bad habits is one of the causes of
a) Balance b) Diet c) Flexibility d) Obesity
- 4) During exercise oxygen is used for energy production is call _____ exercise.
a) Flexibility b) Fitness c) Aerobic d) Balance
- 5) _____ is the first indication of a fit person.
a) Strength b) Agility c) Reaction time d) Flexibility
- 6) _____ is a angoing process.
a) Running b) Walking c) Swimming d) Wellness
- 7) _____ is the ability to change directions rapidly and accurately.
a) Speed b) Flexibility c) Agility d) Power
- 8) _____ is much beneficial to develop dynamic strength.
a) Endurance b) Flexibility
c) Weight training d) None of these
- 9)
- 10) Physical inactivity is one of the causes of
a) Strength b) Endurance c) Obesity d) Flexibility

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा :

१०

१)

२) अस्थिस्नायुंमुळे झालेली कुठलाही शारीरिक हालचाल ज्याने उर्जा खर्च होण्यात लक्षणीय वाढ होते त्यास _____ म्हणतात.

अ) व्यायाम ब) दमदारपणा क) शरीर ड) यापैकी नाही

३) खाण्याच्या चूकीच्या सवयी हे _____ चे एक कारण आहे.

अ) समतोल ब) आहार क) लवचीकता ड) स्थूलता

४) जे व्यायाम करताना उर्जा निर्मितीसाठी ऑक्सीजनचा वापर होतो त्यांना _____ व्यायाम म्हणतात.

अ) लवचीकता ब) तंदूरुस्ती क) एरोबीक्स ड) समतोल

५) कोणत्याही सुदृढ व्यक्तीचे _____ हे पहिले लक्षण आहे.

अ) ताकद ब) चपळता क) प्रतिक्रिया काल ड) लवचीकता

६) _____ ही एक गतिशील संकल्पना आहे.

अ) धावणे ब) चालणे क) पोहणे ड) विरामयता

७) _____ म्हणजे सर्वाधिक वेगात शरीर स्थिती व दिशा नेमकेपणाने बदलण्याची क्षमता.

अ) वेग ब) लवचीकता क) चपळता ड) शक्ती

८) गतिमान ताकदीच्या विकासासाठी _____ हा उत्तम व्यायाम आहे.

अ) दमदारपणा ब) लवचीकता क) वेटट्रेनिंग ड) यापैकी नाही

९)

१०) कमी शारीरिक हालचाल हे _____ चे एक कारण आहे.

अ) ताकद ब) दमदारपणा क) स्थूलपणा ड) लवचीकता

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (New-CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Contemporary Issues in Physical Education Fitness and Wellness,
Sports Nutrition and Weight Management

Day and Date : Thursday, 19-5-2016

Marks : 60

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) **Figures to the right indicate full marks.**

3) **Candidate who intend to write their answer in Marathi are advised to read the English paper also.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain common methods of weight loss.
 - 2) Explain causes of obesity and explain preventive measures.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain the types and components of fitness
 - 2) Explain benefits of machine weight.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain need and importance of different training programme for different age group.
 - 2) How aerobic exercise are important to develop fitness ?
5. Answer the following in brief (**any three**) : **15**
- 1) Scope of fitness.
 - 2) Importance of fitness.
 - 3) Weight management.
 - 4) BMI.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उतरे लिहा (कोणतेही **एक**) : १५
- १) वजन घटवण्याच्या सर्व साधारण पद्धती स्पष्ट करा.
- २) स्थूलतेची कारणे सांगा व त्यावरील उपाययोजना लिहा.
३. खालील प्रश्नांची उतरे लिहा (कोणतेही **एक**) : १५
- १) सदृढतेचे प्रकार सांगून त्याचे घटक स्पष्ट करा.
- २) मशीन वेट व्यायाम प्रकाराचे महत्व स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उतरे लिहा (कोणतेही **एक**) : १५
- १) वेगवेगळ्या वयोगटासाठी वेगवेगळे प्रशिक्षण कार्यक्रम तयार करण्याची गरज व महत्व स्पष्ट करा.
- २) सुदृढतेच्या विकासासाठी वातपेक्षी व्यायाम प्रकार कसे उपयोगी आहेत ? स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उतरे लिहा (कोणतेही **तीन**) : १५
- १) तंदुरुस्तीची व्याप्ती.
- २) तंदुरुस्तीचे महत्व.
- ३) वतनाचे व्यवस्थापन.
- ४) बी. एम. आय.
-

SLR-CA – 24

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper – VII : History of Physical Education

Day and Date : Monday, 16-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** 1) Q.No. 1 is compulsory. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) Candidate who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English paper also.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- 1) LNIPE established in
A) 1951 B) 1957 C) 1961 D) 1976
- 2) Gymnastic for all is the statement of
A) Sweeden B) Rome C) Greece D) Japan
- 3) The chairman of Sports Authority of India is
A) Central Human Resource Minister
B) Central Human Resource Development Minister
C) Central Human Minister
D) None of these
- 4) The main office of Indian Olympic Association is in
A) Calcutta B) Punjab C) Madras D) Delhi
- 5) Dronacharya Award was given to
A) Player B) Coach C) Team Manager D) None of these
- 6) Ancient Olympic games was started in
A) 667 B) 776 C) 886 D) 996
- 7) The previous name of Common Wealth Game is
A) British Games B) British Empire Games
C) British Common Games D) British World Games
- 8) The First Asian Games was inagurated at the hands of
A) Pandit Jawaharlal Nehru B) Indira Gandhi
C) Dr. Rajendra Prasad D) Vallabhbhai Patel
- 9) To establish Nehru Yuvak Kendra is recommended by
A) National Yuvak Board B) Yuvak Board
C) Sports Ministry D) National Advisory Board
- 10) Physical Education in Ramayana and Mahabharata's includes in
A) Vedic period B) Epic period C) Moghul period D) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) एल.एन. आय.पी.ई. (LNIPE) ची स्थापना _____ मध्ये झाली.
 अ) १९५१ ब) १९५७ क) १९६१ ड) १९७६
- २) जिमनैस्टीक फॉर ऑल हे _____ देशाचे वाक्य आहे.
 अ) स्विडन ब) रोम क) ग्रीस ड) जपान
- ३) भारतीय क्रीडा प्राधिकरणाचे चेअरमन _____ असतात.
 अ) केंद्रीय मानवी साधनसंपत्ती मंत्री ब) केंद्रीय मानवी साधनसंपत्ती विकास मंत्री
 क) केंद्रीय मानवी मंत्री ड) यापैकी नाही
- ४) भारतीय ऑलिम्पिक संघटनेचे मुख्य कार्यालय _____ येथे आहे.
 अ) कलकत्ता ब) पंजाब क) मद्रास ड) दिल्ली
- ५) द्रोणाचार्य पुरस्कार _____ साठी दिला जातो.
 अ) खेळाडू ब) मार्गदर्शक क) संघ व्यवस्थापक ड) यापैकी नाही
- ६) पुरातन ऑलिम्पिक खेळाची सुरुवात _____ मध्ये झाली.
 अ) ६६७ ब) ७७६ क) ८८६ ड) ९९६
- ७) राष्ट्रकूल स्पर्धांचे पुर्वीचे नाव _____ होते.
 अ) ब्रिटीश गेम्स ब) ब्रिटीश एम्पायर गेम्स
 क) ब्रिटीश कॉमन गेम्स ड) ब्रिटीश वर्ल्ड गेम्स
- ८) पहिल्या आशियाई क्रीडा स्पर्धांचे उद्घाटन _____ च्या हस्ते झाले.
 अ) पंडित जवाहरलाल नेहरू ब) इंदिरा गांधी
 क) डॉ. राजेंद्र प्रसाद ड) वल्लभभाई पटेल
- ९) नेहरू युवक केंद्र स्थापन करण्याची शिफारस _____ यांनी केली.
 अ) राष्ट्रीय युवक मंडळ ब) युवक मंडल
 क) क्रीडा मंत्रालय ड) राष्ट्रीय सल्लागार मंडल
- १०) रामायण व महाभारतातील शारीरिक शिक्षण _____ काळामध्ये येते.
 अ) वैदिक काळ ब) इपिक काळ क) मोघल काळ ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper – VII : History of Physical Education

Day and Date : Monday, 16-5-2016

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Write the importance of following awards :
 - A) Arjun Award
 - B) Rajiv Gandhi Khel Ratna Award.
 - 2) What is the contribution of Akhadas and Vyayam Shalas in Physical Education Movement in India ?
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Describe the historical development of Modern Olympic Games.
 - 2) Describe the Physical Education in ancient Rome and Greece.
4. Answer the following questions in brief : **8**
- 1) Write note on Nehru Yuvak Kendra.
 - 2) Write on AIU (Association of Indian Universities).
5. Answer the following questions in brief : **12**
- 1) Explain the Rajkumari Amrutkaur Sports Coaching Scheme.
 - 2) Write on contribution of Y.M.C.A.
 - 3) Explain the Epic period.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- १) खालील पुरस्काराचे महत्वाच्या वर्णन करा :
- अ) अर्जुन पुरस्कार
ब) राजीव गांधी खेल रत्न पुरस्कार.
- २) भारतातील शारीरिक शिक्षण चळवळीमध्ये आखडे व व्यायामशाळांचे योगदान काय आहे ते लिहा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- १) आधुनिक ऑलिम्पिक स्पर्धांचे ऐतिहासिक वर्णन करा.
२) पुरातन रोम व ग्रीस मधील शारीरिक शिक्षणाचे वर्णन करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) नेहरू युवक केंद्र विषयी माहिती लिहा.
२) भारतीय विद्यापीठीय संघटना लिहा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- १) राजकुमारी अमृतकौर स्पोर्ट्स कोचिंग स्कीम स्पष्ट करा.
२) वाय. एम. सी. ए. चे योगदान लिहा.
३) इपिक काळ स्पष्ट करा.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Health Education (Paper – VIII)

Day and Date : Tuesday, 17-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory.**
iii) The Candidates should read the original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative : **10**
- i) Citrus Fruits are rich in _____
a) Vitamin-A b) Vitamin-B c) Vitamin-D d) None of these
 - ii) Small pox is caused by _____
a) Virus b) Parasites c) Bacteria d) None of these
 - iii) Cholera disease occurs from _____ bacteria.
a) Micro bacterium lepri b) Mosquitoes
c) Vibreo choleri d) None of these
 - iv) Milk is a good source of _____
a) Vitamin-D b) Vitamin-C c) Vitamin-A d) None of these
 - v) _____ % of water is in human beings.
a) 75% b) 71% c) 66% d) 80%
 - vi) Carbohydrates is an important component of diet especially for _____
a) Sprinter b) Boxer
c) Long distance runner d) None of these
 - vii) Deficiency of vitamin 'D' causes _____
a) Beri beri b) Scurvy c) Rickets d) Night blindness
 - viii) A player needs _____ calories per day.
a) 4000 b) 2000 c) 1000 d) 5000

- ix) HIV virus causes _____
 a) AIDS b) Hepatitis c) TB d) Cholera
- x) Heredity depends upon _____
 a) Environment b) Habits c) Genes d) None of these

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- i) लिंबामध्ये _____ हे जीवनसत्त्व असते.
 अ) जीवनसत्त्व-अ ब) जीवनसत्त्व-ब क) जीवनसत्त्व-ड ड) यापैकी नाही
- ii) देवी हा रोग _____ मुळे होतो.
 अ) विषाणु ब) पॅरासिटस क) जिवाणु ड) यापैकी नाही
- iii) कॉलरा हा _____ जीवाणुपासून होतो.
 अ) मायक्रो बॅक्टेरियम लेप्री ब) डास
 क) त्रिब्रीओ कॉलरी ड) यापैकी नाही
- iv) दूध हे _____ याचे उत्तम स्रोत आहे.
 अ) जीवनसत्त्व-ड ब) जिवनसत्त्व-क क) जीवनसत्त्व-अ ड) यापैकी नाही
- v) आपल्या शरीरात _____ टक्के पाण्याचे प्रमाण आहे.
 अ) ७५% ब) ७१% क) ६६% ड) ८०%
- vi) आहारातील कार्बोहाड्रेटस् हा महत्त्वाचा घटक _____ खेळाडू साठी असतो.
 अ) लघुअंतर धावक ब) मुष्ठीयोद्धा क) दीर्घअंतर धावक ड) यापैकी नाही
- vii) 'ड' जीवनसत्त्वाच्या कमतरतेमुळे _____ रोग होतो.
 अ) बेरीबेरी ब) स्कर्व्हो क) मुडदूस ड) रात आंबधेपणा
- viii) खेळाडूला दररोज _____ कॉलरीजची गरज आहे.
 अ) ४००० ब) २००० क) १००० ड) ५०००
- ix) एचआयव्ही व्हायरसमुळे _____ रोग होतो.
 अ) एडस् ब) कावीळ क) टी.बी. ड) कॉलरा
- x) अनुवंशिकता ही _____ वर अवलंबून असते.
 अ) वातावरण ब) सवयी क) गुणसूत्रे ड) यापैकी नाही

Seat No.	
---------------------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Health Education (Paper – VIII)

Day and Date : Tuesday, 17-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks : 40

N. B. : i) **All questions are compulsory.**
ii) *The Candidates should read the original questions in **English**.*

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) Define the term of Health Education and explain in detail the factor that affect the health of a person.
 - ii) Describe how will you run the school health programme in your school.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) Write down common diseases of the school going children and its treatments.
 - ii) What is balanced diet ? What do you mean by caloric value of food ?
How food gets poisoned ? Explain it.
4. Answer the following question in brief : **8**
- i) Mental Health
 - ii) Importance of family planning.
5. Answer the following question in brief : **12**
- i) Planning of housing-water supply and sewage and refuse disposal in health of the family.
 - ii) Maternal mortality
 - iii) World Health Organization.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- आरोग्य शिक्षण म्हणजे सांगून व्यक्तीच्या आरोग्यावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
 - तुम्ही तुमच्या शाळेत आरोग्य कार्यक्रम कसा राबवाल त्याचे वर्णन करा.
३. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- शालेय विद्यार्थ्यांना होणारे सर्वसाधारण रोग व त्या वरील उपाय लिहा.
 - समतोल अहार म्हणजे काय ? अन्नाचे उर्जात्मक मूल्य म्हणजे काय ? अन्न विषबाधा सविस्तर वर्णन करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- मानसिक आरोग्य
 - कुटुंबनियोजनाचे महत्त्व.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- कौटुंबिक आरोग्यात-घर पाणीपुरवठा, कचरा आणि त्याचे विल्हेवारीचे नियोजन.
 - मातेचा मृत्यू.
 - जागतिक आरोग्य संघटना.

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper – IX : Kinesiology and Biomechanics

Day and Date : Wednesday, 18-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions:** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Q. No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book Page No. 3. Each question carries one mark.**
3) **Candidates who intend to write answer in Marathi are advised to read the original question in English.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the appropriate alternative of the following. **10**
- 1) The junction of two or more than two bone is called
a) Muscle b) Joint c) Axial bones d) All of these
 - 2) Pronation is the action take place in
a) Radio ulnar joint b) Wrist joint c) Knee joint d) All of these
 - 3) Newtons second law of motion is called as
a) Law of interaction b) Law of inertia
c) Law of acceleration d) Law of gravity
 - 4) A rigid that turns around fixed support is called as
a) Force b) Projection c) Motion d) Lever
 - 5) Neck joint is an example of
a) Hinge joint b) Pivot joint
c) Ball and socket joint d) All of these
 - 6) During the take off of long jump _____ law of motion of Newtons is effectively used.
a) 2nd law b) 3rd law c) 1st law d) All laws
 - 7) A lever of _____ order the fulcrum is one side the force is applied on the other side and the load is in the middle.
a) First b) Fourth c) Third d) Second
 - 8) Motion is straight line from one point directly to another is called
a) Liner motion b) Angular motion
c) General motion d) Complex motion

P.T.O.

- 9) There are _____ kinds of lever according to the position of the applied force the fulcrum of the load.
 a) Two b) One c) Three d) Four
- 10) _____ is the example of hinge joint.
 a) Shoulder joint b) Elbow joint c) Hip joint d) Ankle joint

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) दोन किंवा दोन पेक्षा जास्त हाडे जेथे एकत्रित मिळतात त्या भागास _____ म्हणतात.
 अ) स्नायु ब) सांधा क) डोके व धडाचे हाड ड) वरील सर्व
- २) प्रोनेशन ही क्रिया _____ या सांध्यातून घडते.
 अ) रेडिओ अलनार सांधा ब) मनगटाचा सांधा
 क) गुडध्याचा सांधा ड) वरील सर्व
- ३) न्युटनच्या गतिविषयक दुसऱ्या नियमास _____ संज्ञा आहे.
 अ) आंतरक्रियेचा नियम ब) स्थिरतेचा नियम
 क) गतिवृद्धतेचा नियम ड) गुरुत्वाकर्षाचा नियम
- ४) आधाराभोवती हालणाऱ्या दांड्याला _____ म्हणतात.
 अ) बल ब) प्रक्षेपण क) गती ड) तरफ
- ५) मानेचा सांधा हे _____ सांध्याचे उदाहरण आहे.
 अ) बिजागरीचा सांधा ब) खुंटीचा सांधा क) खांद्याचा सांधा ड) वरील सर्व
- ६) लांब उडीमध्ये टेक ऑफ घेताना न्युटनचा गतिविषयक नियमा पैकी कोणता नियम अधिक प्रभाविदिल्या उपयोगात आणला जातो.
 अ) २ रा नियम ब) ३ रा नियम क) १ ला नियम ड) सर्व नियम
- ७) तरफेच्या _____ प्रकारात एका बाजूला टेकू, दुसऱ्या बाजूला बल आणि मधे भार असतो.
 अ) पहिला ब) चौथा क) तिसरा ड) दुसरा
- ८) एका बिंदूपासून दुसऱ्या बिंदूपर्यंत सरळ रेषेत होणाऱ्या गतीस _____ असे म्हणटले जाते.
 अ) रेषीय गती ब) कोनीय गती क) समान गती ड) गुंतागुंतीची गती
- ९) बल टेकू आणि भार यांच्या स्थानापसून तरफेचे _____ प्रकार पडतात.
 अ) दोन ब) एक क) तीन ड) चार
- १०) _____ हे बिजागरीच्या सांध्याचे उदाहरण आहे.
 अ) खांद्याचा सांधा ब) कोपऱ्याचा सांधा क) कमरेचा सांधा ड) घोट्याचा सांधा

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper – IX : Kinesiology and Biomechanics

Day and Date : Wednesday, 18-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks : 40

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) *Candidates who intend to write answer in **Marathi** are advised to read the original question in English.*

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Write the types of lever with suitable examples.
 - 2) Define force and explain their application to games and sports.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) The knowledge of kinesiology is essential to a physical education teacher explain.
 - 2) Explain the movements occurring in shoulder and elbow joint.
4. Answer the following in brief. **8**
- 1) Motion.
 - 2) Projection.
5. Answer the following in brief. **12**
- 1) Body types.
 - 2) Types of joint.
 - 3) Force.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) तरफेचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- २) बल म्हणजे काय ? ते सांगून बलाचे खेळ य क्रीडामध्ये उपयोग स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) शारीरिक शिक्षण शिक्षकास शरीरगतीशास्त्राचे ज्ञान आवश्यक आहे स्पष्ट करा.
- २) खांद्याचा व कोपऱ्याच्या सांध्यातून होणाऱ्या हालचाली स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. ८
- १) गति
- २) प्रक्षेपण.
५. खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. १२
- १) शरीर धारणेचे प्रकार
- २) सांध्यांचे प्रकार
- ३) बल.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Rules of Games and Sports Part – II (Paper – X)

Day and Date : Thursday, 19-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3. **Each** question carries **one** mark.
ii) **All** questions are **compulsory**.
iii) Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives: **10**
- I) The Duration of Time out in Volleyball is
a) 10 seconds b) 30 seconds c) 20 seconds d) 1 minutes
- II) In softball Batter Box size
a) 7'×3' b) 10'×10' c) 3'×17' d) None of these
- III) In Triple jump distance between jumping pit and take of board is
a) 11 m b) 1 m c) 3 m d) None of these
- IV) The duration of men Kabaddi match is
a) 20-5-20 b) 15-5-15
c) 10-5-10 d) None of these
- V) The duration of football match is
a) 45-15-45 b) 30-10-10 c) 20-10-20 d) None of these
- VI) Duck Worth Luise rule is concern with _____ game.
a) Lawn tennis b) Hockey c) Cricket d) Volleyball
- VII) Libero player used in
a) Volleyball b) Basketball c) Softball d) Handball
- VIII) Shotput is related the _____ words.
a) Hang style b) T. shape c) Bullet start d) None of these

P.T.O.

- IX) The discusthrow circle diameter is
 a) 2.50 m b) 2.135 m c) 1.25 m d) None of these
- X) In softball the distance of pitching to home plate is _____ for men.
 a) 40 m b) 30 m c) 46 m d) None of these

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- I) व्हॉलीबॉलमधील टाईम आवुटचा कालावधी
 अ) १० सेकंद ब) ३० सेकंद क) २० सेकंद ड) १ मिनीट
- II) सॉफ्टबॉलमध्ये बॅटर बॉक्सचा आकार
 अ) ७×३ फूट ब) १०× १०फूट क) ३×१७ फूट ड) यापैकी नाही
- III) तिहेरी उडी मध्ये जंपिंग पिट ते टेक ऑफ बोर्ड यातील अंतर
 अ) ११ मी ब) १ मी क) ३ मी ड) यापैकी नाही
- IV) कबड्डी पुरुष सामन्याचा कालावधी
 अ) २०-५-२० ब) १५-५-१५
 क) १०-५-१० ड) यापैकी नाही
- V) फूटबॉलच्या सामन्याचा कालावधी
 अ) ४५-१५-४५ ब) ३०-१०-१०
 क) २०-१०-२० ड) यापैकी नाही
- VI) डक वर्थ लूईस नियम _____ खेळशी संबंधित आहे.
 अ) लॉन टेनिस ब) हॉकी क) क्रिकेट ड) व्हॉलीबॉल
- VII) लिबेरो खेळाडूचा उपयोग _____ खेळात केला जातो.
 अ) व्हॉलीबॉल ब) बास्केटबॉल क) सॉफ्टबॉल ड) हॅन्डबॉल
- VIII) गोळाफेकचा संबंधित _____ शब्द आहे.
 अ) हॅन्ग स्टार्डल ब) टी आकार क) बुलेट स्टार्ट ड) यापैकी नाही
- IX) थाळीफेकेच्या वर्तुळाचा व्यास
 अ) २.५० मी ब) २.१३५ मी क) १.२५ मी ड) यापैकी नाही
- X) सॉफ्टबॉलमधील होम प्लेट ते पिचिंग प्लेट अंतर
 अ) ४० मी ब) ३० मी क) ४६ मी ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-----------------	--

**B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Rules of Games and Sports Part – II (Paper – X)**

Day and Date : Thursday, 19-5-2016

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- I) Draw a neat diagram of Volleyball court with measurement and give the names of various area.
 - II) Draw a neat diagram of Badminton court and Net with measurement and give the names of various area.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- I) Draw a neat diagram of shotput and Javelin throw sector with measurements.
 - II) Give the list of football officials and explain their duties.
4. Answer the following question in brief : **8**
- I) Tie break in Kabaddi league matches.
 - II) Explain strike zone and strike in softball.
5. Answer the following question in brief : **12**
- I) Power play in cricket.
 - II) Weight group in wrestling.
 - III) Penalty Kick Rule in football.

मराठी रूपांतर

२. खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- I) व्हॉलीबॉलच्या मैदानाची मोजमापासह आकृती काढून विविध भागांना नांव द्या.
 - II) बॅडमिन्टन कोर्टची नेटसह मोजमापासह आकृती काढून विविध भागांना नांव द्या.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- I) गोळाफेक व भालाफेक मैदानाची मोजमापासह आकृती काढा.
 - II) फूटबॉलच्या सामन्यासाठी लागणाऱ्या सामनाधिकाऱ्याची यादी द्या व त्यांची कर्तव्य स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- I) कबड्डीच्या साखळी सामन्यातील गुणांची बरोबरी .
 - II) सॉफ्टबॉलमधील स्ट्राइक झोन व स्ट्राइक स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- I) क्रिकेटमधील पॉवर प्ले.
 - II) कुस्तीमधील वजनगट.
 - III) फूटबॉलमधील पेनाल्टी कीक.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Elementary Statistics (Paper – XI)

Day and Date : Friday, 20-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) Candidates who intend to write answer in the **Marathi** are advised to read the original question in **English**.
4) Simple calculator is **allowed**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer : **10**

- i) Best measure of variability is _____
a) Range
b) Standard deviation
c) Mean deviation
d) Quartile deviation
- ii) The most unreliable and unstable average is _____
a) Mode
b) Mean
c) Median
d) None of the above
- iii) The concept of standard deviation was introduced by _____
a) Karl Pearson
b) Fisher
c) Gauss
d) Spearman
- iv) The simplest method of studying dispersion is _____
a) Range
b) Quartile deviation
c) Mean deviation
d) Standard mean
- v) The class length of 70-75 is
a) 4
b) 5
c) 7
d) 6
- vi) Measure of Central Tendency is _____
a) Mean
b) Median
c) Mode
d) All above
- vii) Mean is calculated using _____ formula.
a) $M = A.M. + \frac{\sum Fd}{N} X_i$
b) $M = A.M. + \frac{Fd}{N} X_i$
c) $M = A.M. + \sum Fd X_i$
d) $M = \frac{\sum Fd}{N} X_i$

P.T.O.

- viii) Mode = _____ Median – 2 Mean.
 a) 2 b) 3 c) 4 d) 5
- ix) _____ is not an average.
 a) Mean b) Median
 c) Mode d) Standard deviation
- x) The mid point of the class interval 30-39 is _____
 a) 33.5 b) 34.5 c) 38.5 d) 35.5

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- 1) विचलनशीलतेचे सर्वात चांगले माप _____ आहे.
 अ) विस्तार ब) प्रमाण विचलन
 क) सरासरी विचलन ड) चतुर्थक विचलन
- 2) सर्वाधिक अस्थिर आणि विसंबून राहू न शकणारी सरासरी _____
 अ) बहुलक ब) मध्यमान क) मध्यगा ड) वरीलपैकी नाही
- 3) प्रमाण विचलन या संकल्पनेचा परिचय _____ याने करून दिला.
 अ) कार्ल पिअरसन ब) फीशर क) गॉस ड) स्पीअरमन
- 4) पृथःकरणाच्या अभ्यासाची सोपी पद्धती _____ आहे.
 अ) विस्तार ब) चतुर्थक विचलन क) सरासरी विचलन ड) प्रमाण मध्यमान
- 5) 70-75 या वर्गांतराची लांबी _____ आहे.
 अ) ४ ब) ५ क) ७ ड) ६
- 6) केंद्रीय प्रवृत्तीची मापे ही _____
 अ) मध्यमान ब) मध्यगा क) बहुलक ड) वरील सर्व
- 7) मध्यमान काढण्यासाठी _____ सूत्र वापरतात.
 अ) $M = A.M. + \frac{\sum Fd}{N} X_i$ ब) $M = A.M. + \frac{Fd}{N} X_i$
 क) $M = A.M. + \sum Fd X_i$ ड) $M = \frac{\sum Fd}{N} X_i$
- 8) बहुलक = _____ मध्यगा – 2 मध्यमान.
 अ) 2 ब) 3 क) 4 ड) 5
- 9) _____ ही सरासरी नाही.
 अ) मध्यमान ब) मध्यगा क) बहुलक ड) प्रमाण विचलन
- 10) 30-39 या वर्गांतराचा वर्गांतर मध्य _____ आहे.
 अ) 33.5 ब) 34.5 क) 38.5 ड) 35.5

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Elementary Statistics (Paper – XI)

Day and Date : Friday, 20-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks : 40

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Candidates who intend to write answer in the Marathi are advised to read the original question in English.**
3) **Simple calculator is allowed.**

2. Answer the following (**any one**) : **10**

- 1) Calculate the mean for the following table.
- 2) Calculate the standard deviation for the following table :

C.I	F
100 – 109	2
90 – 99	5
80 – 89	6
70 – 79	10
60 – 69	8
50 – 59	4
40 – 49	7
30 – 39	6
20 – 29	1
10 – 19	1

N = 50

3. Answer the following (**any one**) : **10**

- 1) Calculate Median for the above table Q. No. 2)
- 2) Calculate 60% value for the above table (Q. No. 2).

4. Answer the following question in brief : **8**

- 1) Need and Importance of statistics in Physical Education.
- 2) Correlation.

5. Answer the following question in brief : **12**

- 1) Histogram
- 2) Measures of variability
- 3) Percentile.

मराठी रूपांतर

2. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : 10
- 1) खालील सारणीवरून मध्यमान काढा.
 - 2) खालील सारणीवरून प्रमाण विचलन काढा.
वर्गांतर	वारंवारीता
100 – 109	2
90 – 99	5
80 – 89	6
70 – 79	10
60 – 69	8
50 – 59	4
40 – 49	7
30 – 39	6
20 – 29	1
10 – 19	1
- नं = 50**
3. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : 10
- 1) प्रश्न कृ. 2 मधील सारणीवरून मध्यांक काढा.
 - 2) प्रश्न कृ. 2 मधील सारणीवरून 60% मूल्य काढा.
4. थोडक्यात उत्तरे लिहा : 8
- 1) संख्याशास्त्राचे शारीरिक शिक्षणामध्ये गरज व महत्त्व लिहा.
 - 2) सहसंबंध.
5. थोडक्यात उत्तरे लिहा : 12
- 1) हिस्टोग्राम (स्तंभालेख)
 - 2) विचलनशीलतेची मापे
 - 3) शततमक.
-

SLR-CA – 29

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methodology in School Subject
Paper – XII : Marathi Methodology

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

सूचना : १) प्रश्न क्र. १ हा आवश्यक आहे. ते पहिल्या १५ मिनिटांत उत्तरपत्रिकेत पृष्ठ क्रमांक ३ मध्ये सोडवावे.

२) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) _____ हे साहित्याची आवड निर्माण करण्याचे सर्वात उत्तम साधन आहे.
अ) मातृभाषा ब) राष्ट्रभाषा क) परकिय भाषा ड) अन्य भाषा
- २) भाषा हे सामाजिक संप्रेषणाचे म्हणजे _____ साधन होय.
अ) विचार आदानप्रदानाचे ब) भावना आदान प्रदानाचे
क) अनुभव आदानप्रदानाचे ड) वरील सर्व
- ३) आध्यापनाचे _____ हे श्राव्य साधन आहे.
अ) चित्र ब) फोटो क) रेडिओ ड) नकाशे
- ४) एखादा घटक शिकवून झाल्यानंतर _____ दिला जातो.
अ) गृहपाठ ब) स्वाध्याय क) पाठांतर ड) यापैकी नाही
- ५) निखळ मिळणाऱ्या तासिळांची वाटणी हि प्रत्यक्ष शिकविण्यासाठी मिळणाऱ्या तासिका, परिक्षा केलेल्या अभ्यासाची उजळणी _____ मध्ये केली जाते.
अ) पाठ नियोजन ब) घटक नियोजन क) वार्षिक नियोजन ड) यापैकी नाही
- ६) गद्य अध्यापनाचा उद्देश _____ हा आहे.
अ) बुद्धीस आवाहन करणे ब) भावनेस आवाहन करणे
क) भाव जागृती करणे ड) आशय धुसर व अस्पष्ट असणे

P.T.O.

- ७) _____ हे उदगामी पद्धतीचे सुप्त मानले जाते.
अ) ज्ञाताकडून अज्ञाताकडे
ब) अज्ञाताकडून ज्ञाताकडे
क) अ) व ब)
ड) यापैकी नाही
- ८) अभ्यासक्रमाची मांडणी _____ असावी.
अ) सोप्याकडून कठिणाकडे
ब) ज्ञाताकडून अज्ञाताकडे
क) मुर्ताकडून अमूर्ताकडे
ड) यापैकी नाही
- ९) पुढिलपैकी _____ क्रमान्वीत अध्ययनाचे तत्त्व आहे.
अ) ज्ञाताचे सुसंगत कण
ब) विद्यार्थ्यांची सक्रियता
क) संगतीने प्रगती
ड) वरील सर्व
- १०) मराठी शिक्षकाचे उच्चार _____ असावेत.
अ) शुद्ध व अस्पष्ट
ब) अशुद्ध व स्पष्ट
क) शुद्ध व स्पष्ट
ड) यापैकी नाही
-

Seat No.	
-------------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methodology in School Subject
Paper – XII : Marathi Methodology

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks : 40

सूचना : सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- १) मराठी अध्यापनाच्या विविध पद्धती सांगून व्याख्यान व चर्चा पद्धतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- २) माध्यमिक शाळेतील मराठी विषयाचे अध्ययन अध्यापनातील महत्त्व स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- १) भाषा शिक्षकाच्या गुणांची चर्चा सोदाहरणासहित स्पष्ट करा
- २) मराठी भाषेच्या अध्यापनामध्ये खालील दृक-श्राव्य साधनाचा वापर अध्यापनासाठी कसा कराल ते सांगा ?
- अ) टि.व्ही.
- ब) टेप रेकॉर्डर
- क) चित्रे.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) गद्याचे अध्यापन स्पष्ट करा.
- २) घटक चाचणी विषयी माहिती लिहा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- १) मराठी अध्यापनाची उद्दीष्ट्ये स्पष्ट करा.
- २) मराठीचा इंग्रजीशी सहसंबंध विशद करा.
- ३) शुद्ध लेखन स्पष्ट करा.

SLR-CA – 30

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methodology in School Subject
Hindi Methodology (Paper – XII)

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

N.B. : १) सभी सवालों के जवाब लिखना अनिवार्य है ।
२) प्रश्न पहिला अनिवार्य है। उसे पहले 15 मिनट में उत्तर पत्रिका के पृष्ठ क्रमांक 3 में लिखिए ।

१. निम्नलिखित सवालों के उचित पर्याय चुनिए :

१०

१) हिंदी भाषा मराठी भाषा की _____ है ।

अ) माँ ब) चाची क) भाभी ड) बहन

२) ओ.एच. पी. (OHP) के लिए _____ यह सॉफ्टवेयर लगता है ।

अ) पारदर्शी ब) कॅसेट क) स्लाइड ड) तख्ता

३) जब भावों और विचारों की ध्वनी के रूप में उच्चारित किया जाता है तब उसे _____ भाषा कहते हैं ।

अ) लिखित ब) मौखिक क) पठित ड) इन में से नहीं

४) हिंदी भाषा महाराष्ट्र में _____ भाषा के रूप में पाई जाती है ।

अ) प्रथम ब) द्वितीय क) तृतीय ड) चतुर्थ

५) किन्ही दो बातों में तुलना करना यह _____ स्पष्टीकरण का उदाहरण है ।

अ) ज्ञान ब) आकलन क) उपयोजन ड) कौशल्य

P.T.O.

- ६) समवाय के प्रमुख _____ प्रकार होते हैं।
अ) २ ब) ३ क) ४ ड) ५
- ७) पद्य स्मरण में रखने के लिए _____ करना उपयुक्त होता है।
अ) सुनना ब) पठना क) बोलना ड) मुखोद्गत
- ८) भाषण, पठन और लेखन में निपून बनना _____ का उद्देश है।
अ) शिक्षा ब) शाला क) अभिभावक ड) मित्र
- ९) वाक्य रचना बनाकर सिखने की विधी को _____ कहते हैं।
अ) प्रश्न विधी ब) गठन विधी
क) व्याख्यान विधी ड) कथन विधी
- १०) निगमन पद्धती _____ शिक्षा की महत्वपूर्ण पद्धती है।
अ) व्याकरण ब) गद्य क) पद्य ड) रचना
-

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methodology in School Subject
Hindi Methodology (Paper – XII)

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks : 40

सूचना : सभी सवालों के जवाब लिखना अनिवार्य है।

२. निम्नलिखित सवालों के जवाब लिखिए (काई एक) : १०
- १) हिंदी शिक्षा की स्वाभाविक प्रणाली के गूणदोषों की चर्चा कीजिए।
- २) दृक्श्रव्य साधनों का महत्व स्पष्ट करते हुए उनकी शैक्षणिक उपयुक्तता स्पष्ट कीजिए।
३. निम्नलिखित सवालों के जवाब लिखिए (काई एक) : १०
- १) हिंदी का सफल अध्यापक बनने के लिए किन गुणों की आवश्यकता है ?
- २) हिंदी शिक्षा के राष्ट्रीय उद्देश के बारे में विस्तार से लिखिए।
४. निम्नलिखित सवालों के जवाब संक्षिप्त लिखिए : ८
- १) व्याकरण का अध्यापन स्पष्ट कीजिए।
- २) गद्य का अध्यापन स्पष्ट कीजिए.
५. निम्नलिखित सवालों के जवाब संक्षिप्त में लिखिए : १२
- १) हिंदि भाषा का स्थान स्पष्ट कीजिए.
- २) अध्यापन के तंत्र स्पष्ट कीजिए.
- ३) हिंदि शिक्षक संघटना का योगदान चर्चा कीजिए.
-

Seat No.	
-------------	--

**B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper No. – XII)
Methodology in School Subject English Method**

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book Page No. 3.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the proper alternative. **10**

- 1) _____ has classified the audio-visual aids.

a) Dr. West	b) Hutton
c) Kochar	d) Burton

- 2) _____ was the principal of the teacher trainy college.

a) Dr. West	b) Burton
c) Hayes	d) Hutton

- 3) The term 'Direct method' apparently originated in _____

a) India	b) England
c) France	d) America

- 4) _____ means the rise and fall in the pitch of our voice.

a) Pronunciation	b) Word stress
c) Phonetics	d) Intonation

- 5) _____ is the scientific study of the speech, sound of a language.

a) Pronunciation	b) Phonetics
c) Stress	d) Intonation

- 6) The main objective of direct method is to enable the pupils _____

a) to think in English	b) to listen carefully
c) to communicate fluently	d) to read English with understanding

- 7) Modulation of voice means
a) Pronunciation	b) Stress
c) Intonation	d) Rhyme
- 8) “To enable students to appreciate the beauty, rhyme and style” this aim related to
a) Teaching grammar	b) Teaching prose
c) Teaching poetry	d) Teaching reading
- 9) L₃ refers to
a) Regional language	b) International language
c) Mother tongue	d) National Language
- 10) The basic qualification for the English teacher at secondary level is _____
a) M.A., B.Ed.	b) H.Sc.
c) B.A., B.Ed.	d) D.Ed.
-

Seat No.	
-----------------	--

**B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper No. – XII)
Methodology in School Subject English Method**

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 40

Instructions: All questions are compulsory.

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
 - 1) Explain importance of silent reading.
 - 2) Explain importance of conference.

 3. Answer the following question (**any one**) : **10**
 - 1) Define visual aids. Explain importance of audio-visual aids in teaching and learning process.
 - 2) List down the step in lesson plan and explain how to teach prose lesson.

 4. Answer following question in brief : **8**
 - 1) Write qualification of English teacher.
 - 2) Co-curricular activities.

 5. Answer following question in brief : **12**
 - 1) Write about unit test.
 - 2) Write qualities of a English teacher.
 - 3) Explain any one method of teaching English.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
Physical Education
Methodology in School Subject
Paper – XII : HISTORY METHOD

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions:** 1) **All questions are compulsory.**
2) **The candidates should read the original questions in English.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative : **10**
- I) History is _____ science.
a) Positive b) Normative c) Pragmatic d) Naturalistic
 - II) History means a story of _____ developments.
a) Animals b) Events c) Human d) Nation
 - III) The structure of History subject is _____
a) Two dimensional b) Three dimensional
c) One dimensional d) None of these
 - IV) A story method is useful for _____ standard.
a) Third b) Fourth c) Fifth d) Seventh
 - V) History studies the aspect of _____
a) Political b) Economical c) Social d) Above all
 - VI) History has classified in _____ types.
a) Two b) Three c) Four d) Five
 - VII) Student visits historical exhibition it is related to _____ objective.
a) Understanding b) Application c) Interest d) Attitude
 - VIII) Student recognizes persons, event etc in history it is _____ objective.
a) Knowledge b) Understanding
c) Application d) Skill
 - IX) Lecture method is useful at _____ level.
a) School b) College c) a and b d) None of these
 - X) Museum includes _____
a) Coin b) Pictures c) Weapons d) Above all

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- I) इतिहास हे _____ शास्त्र आहे.
 अ) वास्तववादी ब) आदर्शवादी क) कार्यवादी ड) निसर्गवादी
- II) इतिहास म्हणजे _____ विकासाची कथा होय.
 अ) प्राणी ब) घटना क) मानवी ड) राष्ट्र
- III) इतिहास विषयाची संरचना _____ आहे.
 अ) द्विमितीय ब) त्रिमितीय क) एकमितीय ड) यापैकी नाही
- IV) गोष्टीरूप पद्धत _____ इयत्तेपर्यंत उपयुक्त ठरवे.
 अ) तिसरी ब) चौथी क) पाचवी ड) सातवी
- V) इतिहासातून _____ घटकांचे दर्शन घडते.
 अ) राजकीय ब) आर्थिक क) सामाजिक ड) वरील सर्व
- VI) इतिहासाचे मुख्यातः _____ प्रकारात वर्गीकरण केले जाते.
 अ) दोन ब) तीन क) चार ड) पाच
- VII) विद्यार्थी ऐतिहासिक प्रदर्शनास भेट देतो _____ उद्दिष्टांशी संबंधित आहे.
 अ) आकलन ब) उपयोजन क) अभिरुचि ड) अभिवृत्ती
- VIII) विद्यार्थी इतिहासातील व्यक्ती, घटना, प्रसंग इ. ओळखतो हे _____ उद्दिष्ट आहे.
 अ) ज्ञान ब) आकलन क) उपयोजन ड) कौशल्य
- IX) व्याख्यान पद्धतिचा वापर _____ स्वरावर योग्या ठरतो.
 अ) शालेय ब) महाविद्यालया क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- X) वस्तुसंग्रहालयात _____ चा समावेश होतो.
 अ) नाणी ब) चित्रे क) हत्यारे ड) वरील सर्व

Seat No.	
---------------------	--

**B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
Physical Education
Methodology in School Subject
Paper – XII : HISTORY METHOD**

Day and Date : Monday, 23-5-2016

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- I) Illustrate the maxims teaching history.
 - II) What is the history ? Explain the details correlation of history with other school subject.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- I) What is the history teacher organization ? Explain its contribution professional competencies.
 - II) Which are the methods of teaching history ? Illustrate the narration and source method of teaching history at secondary school level.
4. Answer the following questions in brief : **8**
- I) Write short note on achievements test.
 - II) Write the need and importance of History room.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- I) Write on value of teaching history.
 - II) Write the objectives of teaching history.
 - III) Write the need and importance of co-curricular activities of History.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : 10
- I) इतिहास अध्यापनाची सूत्रे सोदाहरण स्पष्ट करा.
 - II) इतिहास म्हणजे काय ? इतिहास विषयाचा इतर विषयाशी सहसंबंध स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : 10
- I) इतिहास शिक्षक संघटना म्हणजे काय ? इतिहास संघटनांचे व्यावसायिक क्षमतेसाठी योगदान स्पष्ट करा.
 - II) इतिहास अध्यापनाच्या विविध पद्धति कोणत्या ? माध्यमिक शालास्तरावर कथन पद्धति व आधार पद्धति कशी वापराल ते सोदाहरण स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : 8
- I) संपादन चाचणीवर टीपा लिहा.
 - II) इतिहास खोलीची गरज व महत्व लिहा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : 12
- I) इतिहास अध्यापनाची मूल्ये लिहा.
 - II) इतिहास अध्यापनाची उद्दिष्टे लिहा.
 - III) इतिहास सहशालेय कार्यक्रमाची गरज व महत्व लिहा.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper No. – XII : Geography Methodology

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions:** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory.**
iii) The candidate should read the original questions in English.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer : **10**
- i) We can know the nature of earth by
a) Globe b) Atlas c) Map d) All of these
 - ii) There are _____ regional division of India.
a) Five b) Four c) Three d) Two
 - iii) The evaluation technique firstly originated in _____ country.
a) Europe b) Canada c) America d) Australia
 - iv) Student observes exactly the map is the specification of _____ objective.
a) Knowledge b) Application c) Skill d) Understanding
 - v) The famous geographer _____ was the first to coin the word 'geography'.
a) Hipparchus b) Vasco-da-Gama
c) Eratosthenes d) Ptolemy
 - vi) In every map _____ direction is showed by arrow.
a) North b) South c) West d) East
 - vii) An important tool made for school students to study is called
a) Textbook b) Book c) Maps d) Outlines
 - viii) Main types of geography grammar is
a) 4 b) 5 c) 7 d) 2
 - ix) Observation of geographical factors is _____ experience.
a) verbal b) non-verbal c) direct d) indirect
 - x) To acquire information through observation direct journey means _____ method.
a) Observation b) Project c) Excursion d) Journey

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- i) पृथ्वीचे स्वरूप समजण्यासाठी _____ वापर करतात.
 अ) पृथ्वीगोल ब) नकाशा संग्रह क) नकाशा ड) यापैकी सर्व
- ii) भारतात _____ प्रादेशिक विभाग पडतात.
 अ) पाच ब) चार क) तीन ड) दोन
- iii) मूल्यमापन तंत्राचा प्रथम उदय _____ येथे झाला.
 अ) युरोप ब) कॅनडा क) अमेरिका ड) ऑस्ट्रेलिया
- iv) विद्यार्थी नकाशाचे अचूक निरीक्षण करतो हे स्पष्टीकरण _____ हे उद्दिष्टे आहे.
 अ) ज्ञान ब) उपयोजन क) कौशल्य ड) आकलन
- v) प्रसिद्ध भूगोल तज्ञ _____ याने प्रथम 'भूगोल' शब्दाचा शोध लावला.
 अ) हिप्पार्कस ब) वास्को-द-गामा क) इरॅटोस्थेनिस ड) टॉलमी
- vi) कोणत्याही प्रकारच्या नकाशात _____ हि दिशा बाणाने दाखविलेली असते.
 अ) उत्तर ब) दक्षिण क) पश्चिम ड) पूर्व
- vii) शाळेतील मुलांना अभ्यासासाठी तयार केलेले _____ हे महत्वाचे साधन आहे.
 अ) पाठ्यपुस्तक ब) पुस्तक क) नकाशे ड) आराखडे
- viii) भूगोल व्याकरणाचे मुख्य _____ प्रकार पडतात.
 अ) 4 ब) 5 क) 7 ड) 2
- ix) भौगोलिक घटकांचे निरीक्षण हा _____ प्रकारचा अनुभव होय.
 अ) शाब्दिक ब) अशाब्दिक क) प्रत्यक्ष ड) अप्रत्यक्ष
- x) प्रत्यक्ष प्रवास करून भौगोलिक माहिती निरीक्षणाद्वारे मिळवणे म्हणजे _____ पद्धती होय.
 अ) निरीक्षण ब) प्रकल्प क) सहल ड) प्रवास

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper No. – XII : Geography Methodology

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks : 40

2. Answer the following question (**any one**) : 10
 - 1) Explain the co-relation of geography with science and history subject.
 - 2) What are the qualification and qualities of geography teacher ?
3. Answer the following question (**any one**) : 10
 - 1) Explain the importance of geography in secondary school curriculum.
 - 2) Explain the concept of teaching. Describe fully 'journey method'.
4. Answer the following question in brief : 8
 - 1) Types of examination.
 - 2) Explain the aims of teaching geography.
5. Answer the following question in brief : 12
 - 1) State the use of Globe.
 - 2) Geography club.
 - 3) Different types of maps.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही **एक**) : 10
 - 1) भूगोल विषयाचा शास्त्र आणि इतिहास विषयाशी असणारा समवाय स्पष्ट करा.
 - 2) भूगोल शिक्षकाची पात्रता आणि गुण कोणते ?
3. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही **एक**) : 10
 - 1) माध्यमिक शालेय अभ्यासक्रमात भूगोलाचे महत्व काय ? स्पष्ट करा.
 - 2) अध्यापनाची संकल्पना स्पष्ट करून भूगोल अध्यापनाच्या 'प्रवास पद्धतीचे' वर्णन करा.
4. खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तर लिहा. 8
 - 1) परीक्षेचे प्रकार
 - 2) भूगोल अध्यापनाचा हेतु स्पष्ट करा.
5. खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तर लिहा : 12
 - 1) पृथ्वीगोलाचे उपयोग सांगा
 - 2) भूगोल मंडळ
 - 3) नकाशाचे विविध प्रकार.

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methodology in School Subject
Paper – XII : Economics Method

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :**
- 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
 - 2) **All** questions are **compulsory**.
 - 3) Candidates should **read** the **original** question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives :

10

- 1) To do any work first _____ decided is useful.
a) Aim
b) Objective
c) Aim and Objective
d) None of these
- 2) The method going from specific to general is
a) Deductive
b) Inductive
c) Problem solving
d) Project
- 3) In economics only _____ related work is been studied.
a) Money
b) Business
c) Credit
d) Trade
- 4) Film, Television, Filmstrip these comes under _____ aids.
a) Audio
b) Video
c) Audio-video
d) Traditional
- 5) The author of the book "The Economics of welfare is
a) Prof. C. E. M. Joad
b) Prof. Pigou
c) A. C. Bianing
d) None of these
- 6) By _____ method is no tress on students mind.
a) Deductive
b) Inductive
c) Problem solving
d) Project
- 7) Understanding of Economics problem is the _____ of economics teaching.
a) Objective
b) Aim
c) Important
d) None of these
- 8) The law of revision is said by _____ psychologist.
a) Thorndike
b) Simson
c) Geting
d) None of these

P.T.O.

- 9) Any topic explained by the technique of description is called as
 a) Explanation b) Lecture c) Dramatization d) None of these
- 10) By _____ name is questioning technique known.
 a) Salmon b) Socrates c) Kepling d) None of these

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) कोणतेही कार्य म्हटले की प्रथम _____ निश्चित करणे आवश्यक ठरते.
 अ) ध्येय ब) उद्दिष्ट क) ध्येय व उद्दिष्ट ड) यापैकी नाही
- २) विशिष्टाकडून सामान्याकडे जाणारी पद्धती म्हणजे
 अ) उद्गामी ब) अवगामी क) समस्या निवारण ड) प्रोजेक्ट
- ३) अर्थशास्त्रात फक्त _____ संबंधित क्रियांचा अभ्यास केला जातो.
 अ) धन ब) व्यवहार क) पत ड) व्यापार
- ४) चित्रपट, टेलिव्हिजन, फिल्मस्ट्रीप हे कोणत्या साधनामध्ये मोडते ?
 अ) दृकसाधने ब) श्राव्यसाधने
 क) दृक श्राव्य साधने ड) परंपरागत
- ५) "The Economics of Welfare" या पुस्तकाचे लेखक
 अ) प्रो. सी. ई. एम्. जॉड ब) प्रो. पिगू
 क) ए. सी. बियार्निंग ड) यापैकी नाही
- ६) _____ पद्धतीत विद्यार्थ्यांच्या मनावर तान पडत नाही.
 अ) उद्गामी ब) अवगामी क) समस्या ड) प्रोजेक्ट
- ७) आर्थिक समस्याचे ज्ञान हे अर्थशास्त्र अध्यापनाचे _____ आहे.
 अ) उद्दिष्ट ब) ध्येय क) महत्त्व ड) यापैकी नाही
- ८) सरावाचा नियम हा _____ मानसशास्त्रज्ञाने सांगितला.
 अ) थार्नडाईक ब) शिमसन क) गेटिंग ड) यापैकी नाही
- ९) विषयांश वर्णन करून सांगणे याला _____ हे तंत्र म्हणतात.
 अ) स्पष्टीकरण ब) कथन क) नाट्यीकरण ड) यापैकी नाही
- १०) प्रश्न तंत्र हे _____ च्या नावे ओळखले जाते.
 अ) सॉलमन ब) सॉक्रेटीस क) किपलींग ड) यापैकी नाही

Seat No.	
---------------------	--

**B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methodology in School Subject
Paper – XII : Economics Method**

Day and Date : Monday, 23-5-2016

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

***N.B. : 1) All questions are compulsory.
2) Candidates should read the original question in English.***

2. Answer the following **any one** of them : **10**
- 1) Explain the aims and objectives of teaching economics at Secondary School level.
 - 2) Explain the devices and technique of teaching economics.
3. Answer the following **any one** of them : **10**
- 1) What are the qualities and qualification of economics teacher ?
 - 2) Explain the importance of teaching aids.
4. Answer the following in brief : **8**
- 1) Co-curricular activities
 - 2) Maxims of teaching.
5. Answer the following in brief : **12**
- 1) Seminar
 - 2) Survey method
 - 3) Project method.

मराठी रूपांतर

२. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०
- १) माध्यमिक शालेय स्तरावरील अर्थशास्त्र अध्यापनाची ध्येय व उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- २) अर्थशास्त्र अध्यापनाची साधने व तंत्रे स्पष्ट करा.
३. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०
- १) अर्थशास्त्र शिक्षकाच्या अंगी कोणते गुण व अर्हता आवश्यक आहे ते सविस्तर लिहा.
- २) शैक्षणिक साहित्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा : ८
- १) अभ्यास निगडीत बाबी
- २) सूक्ष्म अर्थशास्त्र.
५. खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा : १२
- १) परिसंवाद
- २) मोजणी पद्धत
- ३) उपक्रम पद्धती.
-

SLR-CA – 37

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methodology in School Subject
Paper – XII : Science Methodology

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in first **15** minutes in Answer Book on Page No. 3.
2) **All** questions are **compulsory**.
3) Candidates who intend to write answer in **Marathi** are advised to read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer :

10

- 1) Since 1955 _____ activity accepted all over India.
a) Science fair
b) Science exhibition
c) Science discussion
d) Science club
- 2) _____ planning is the first step of planning.
a) Year
b) Unit
c) Lesson
d) None of these
- 3) _____ method is contract with principle of learning by doing.
a) Project
b) Experimental
c) Lecture
d) Demonstration
- 4) _____ maxim is used in deductive method
a) Particular to general
b) General to particular
c) Concrete to abstract
d) Easy to difficult
- 5) Syllabus is limited part of
a) Primary level
b) Curriculum
c) Co-curricular activities
d) None of these
- 6) A planning of a period of teaching is called
a) Year plan
b) Unit plan
c) Lesson plan
d) All above
- 7) Selection of teaching method depends upon
a) Teachers experience
b) Available time of apparatus
c) Students intellectual capacity
d) All above
- 8) _____ made the structure of ideal laboratory.
a) Dr. R.H. Whitehouse
b) Yung
c) Pavlov
d) None of these
- 9) Without planning a science teacher correlated one subject to another is the type of
a) Systematic
b) Incidental
c) Central
d) None of these
- 10) Radio and T.V. gives orientation to _____ with reference to science subject.
a) Student
b) Teacher
c) Teacher and students
d) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. खालील प्रश्नांची अचूक उत्तरे लिहा :

१०

- १) इ.स. १९५५ पासून भारतभर _____ उपक्रम सुरु झाला.
 अ) विज्ञान जत्रा ब) विज्ञान प्रदर्शन क) विज्ञान चर्चा ड) विज्ञान मंडळ
- २) नियोजनाची पहिली पायरी म्हणजे _____ नियोजन होय.
 अ) वार्षिक ब) घटक क) पाठ ड) यापैकी नाही
- ३) _____ ही पद्धती कृतिद्वारे अध्यापनाला छेद देणारी आहे.
 अ) प्रकल्प ब) प्रायोगिक क) व्याख्यान ड) दिग्दर्शन
- ४) अपगामी पद्धतीत _____ सुत्राचा वापर होतो.
 अ) विशिष्टाकडून सामान्याकडे ब) सामान्याकडून विशिष्टाकडे
 क) मुर्ताकडून अमुर्ताकडे ड) सोप्याकडून अवघडाकडे
- ५) पाठ्यक्रम हा _____ चा मर्यादित भाग आहे.
 अ) प्राथमिक स्थर ब) अभ्यासक्रम क) सहशालेय उपक्रम ड) यापैकी नाही
- ६) सामान्यपणे एका तासिकेत आपण जेवढे शिकविणार आहोत त्याचेच नियोजन म्हणजे _____
 अ) वार्षिक नियोजन ब) घटक नियोजन
 क) पाठ नियोजन ड) वरील सर्व
- ७) अध्यापन पद्धतीची निवड _____ वर अवलंबून असते.
 अ) शिक्षकांचा अनुभव ब) उपलब्ध वेळ व साहित्य
 क) विद्यार्थ्यांची बौद्धिक क्षमता ड) वरील सर्व
- ८) _____ यांनी आदर्श प्रयोगशाळेचा आराखडा तयार केला.
 अ) डॉ. आर. एच. व्हाईटहाऊस ब) युंग
 क) पॅव्हलॉव्ह ड) यापैकी कोणतेही नाही
- ९) पूर्व नियोजन न करता शिक्षक शास्त्रातील एखाद्या भागाशी दुसऱ्या विषयाचा समावेश साधतात हा समवायाचा _____ प्रकार आहे.
 अ) पद्धतशीर ब) प्रासंगिक क) केंद्रीय ड) यापैकी एकही नाही
- १०) शास्त्र विषयासंदर्भात आकाशवाणी व दूरदर्शन कार्यक्रमाद्वारे _____ यांचे उद्बोधन करता येते.
 अ) विद्यार्थी ब) शिक्षक क) शिक्षक व विद्यार्थी ड) यापैकी एकही नाही

Seat No.	
---------------------	--

**B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Methodology in School Subject
Paper – XII : Science Methodology**

Day and Date : Monday, 23-5-2016

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) What are the qualities of a science teacher explain ?
 - 2) Explain the qualities of good text book of science.
3. Answer the following questions. (**any one**) : **10**
- 1) Describe the simplest but convenient science laboratory that you would have in ordinary school for teaching general science.
 - 2) State the importance of science fair and explain how will you organise science fair in your school.
4. Answer the following questions in brief . **8**
- 1) Heuristic method
 - 2) Teaching of chemistry.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- 1) Aims of teaching science.
 - 2) Supervised study in science
 - 3) Remedial teaching.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) : १०
- १) शास्त्र शिक्षकाच्या अंगी कोणकोणते गुणविशेष असावेत स्पष्ट करा.
 - २) विज्ञानाच्या चांगल्या क्रमिक पुस्तकाचे गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) सर्व सामान्य शाळेमध्ये सामान्य विज्ञान शिकविण्यासाठीच्या साध्या व सोयीस्कर विज्ञान प्रयोग शाळेचे वर्णन करा.
 - २) विज्ञान जत्रेचे महत्त्व सांगून विज्ञान जत्रेचे आयोजन तुमच्या शाळेत कसे कराल ते सांगा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) स्वयंशोधन पद्धत
 - २) रसायनशास्त्राचे अध्यापन
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. १२
- १) शास्त्र अध्यापनाची ध्येय
 - २) शास्त्रातील पर्यवेक्षणात्मक अभ्यास
 - ३) उपचारात्मक अध्यापन.
-

Seat No.	
----------	--

B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper No. – XII)
Methodology in a School Subject – Mathematics Method

Day and Date : Monday, 23-5-2016

Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first fifteen minutes** in Answer Book Page No. 3.
 - 2) **All** questions are **compulsory**.
 - 3) Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the multiple choice :

10

- 1) Student reads the journals of Mathematics is the example of _____ objective.
a) Interest
b) Application
c) Personality development
d) Skill
- 2) _____ method is used in the teaching maxim particular to General.
a) Deductive
b) Inductive
c) Lecture
d) Above all
- 3) The first step of planning is _____ planning.
a) Unit
b) Lesson
c) Annual
d) None of these
- 4) _____ is used in Mathematics for drawing map in Geography.
a) Graph
b) Equation
c) a) and b)
d) None of these
- 5) Teaching and learning is a _____ process.
a) One way
b) Two way
c) Only student
d) Only teacher
- 6) Film strip is a _____ aid.
a) Projective
b) Non-projective
c) a) and b)
d) None of these
- 7) Diagnostic tests prepared for Mathematics subject are used for
a) Individual
b) Group
c) Individual and group
d) None of the above
- 8) Student participate in programmes of Mathematics club is the specifications of _____ objective.
a) Understanding
b) Interest
c) Knowledge
d) Mathematical out look
- 9) _____ is the pioneer of heuristic method.
a) Aristotle
b) Kilopatric
c) Bacon
d) Armstrong
- 10) Mathematic is a science of
a) Materials
b) Non-materials
c) Logic
d) Reasoning ability

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. खालील योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) विद्यार्थी गणिताची मासिके वाचतो हे _____ उद्दिष्टांचे उदाहरण आहे.
 अ) अभिरुची
 ब) उपयोजन
 क) व्यक्तिमत्व विकास
 ड) कौशल्य
- २) विशिष्टांकडून सामान्याकडे या सूत्रात _____ पद्धतीचा उपयोग होतो.
 अ) अवगामी
 ब) उद्गामी
 क) व्याख्यान
 ड) वरील सर्व
- ३) नियोजनाची पहिली पायरी म्हणजे _____ नियोजन होय.
 अ) घटक
 ब) पाठ
 क) वार्षिक
 ड) यापैकी नाही
- ४) भूगोलातील नकाशा काढताना गणितातील _____ ची मदत घेतली जाते.
 अ) आलेख
 ब) समीकरण
 क) अ) आणि ब)
 ड) यापैकी नाही
- ५) अध्ययन-अध्यापन ही _____ प्रक्रिया आहे.
 अ) एक केंद्री
 ब) द्विकेंद्री
 क) फक्त विद्यार्थी
 ड) फक्त शिक्षक
- ६) फिल्मस्ट्रीप हे _____ साधन आहे.
 अ) प्रक्षेपित
 ब) अप्रक्षेपित
 क) अ) आणि ब)
 ड) यापैकी नाही
- ७) गणित विषयासाठी तयार केलेल्या नैदानिक चाचण्या _____ साठी वापरता येतात.
 अ) वैयक्तिक
 ब) सामूहिक
 क) वैयक्तिक व सामूहिक
 ड) यापैकी नाही
- ८) विद्यार्थी गणित मंडळात कार्यक्रमात भाग घेतो हे _____ उद्दिष्टांचे स्पष्टीकरण आहे.
 अ) आकलन
 ब) अभिरुची
 क) ज्ञान
 ड) गणितीय दृष्टीकोन
- ९) स्वयंशोधन पद्धतीचे जनक _____ हे आहेत.
 अ) ऑरिस्टॉटल
 ब) कीलपेट्रीक
 क) बेकन
 ड) आर्मस्ट्रॉंग
- १०) गणित म्हणजे _____ शास्त्र होय.
 अ) भौतिक
 ब) अभौतिक
 क) तर्क
 ड) कार्यकारणभाव

Seat No.	
---------------------	--

**B.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION (Paper No. – XII)
Methodology in a School Subject – Mathematics Method**

Day and Date : Monday, 23-5-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks : 40

- Instructions :**
- 1) **All questions are compulsory.**
 - 2) *Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.*

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
 - 1) Explain maxims of teaching Mathematics.
 - 2) Explain meaning, nature and scope of Mathematics.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
 - 1) Explain the place and importance of Mathematics in secondary school curriculum.
 - 2) Give the minimum educational qualification of Mathematics teacher. Explain in detail the qualities of Mathematics teacher.
4. Answer the following questions in brief : **8**
 - 1) Mathematics club.
 - 2) Diagnostic test.
5. Answer the following questions in brief : **12**
 - 1) Write objectives of teaching Mathematics.
 - 2) Correlation of Mathematics with in the subject.
 - 3) Characteristics of good textbook of Mathematics.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) गणित अध्यापनाचे सूत्र स्पष्ट करा.
 - २) गणिताचा अर्थ, स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) माध्यमिक शालेय अभ्यासक्रमातील गणिताचे स्थान व महत्व स्पष्ट करा.
 - २) गणित शिक्षकासाठी आवश्यक असणारी किमान शैक्षणिक पात्रता सांगून त्यांच्या अंगी असणाऱ्या आवश्यक गुणांची सविस्तर चर्चा करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) गणित मंडळ.
 - २) नैदानिक कसोटी.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- १) गणित अध्यापनाची उद्दिष्टे लिहा.
 - २) गणिताचा इतर विषयांतर्गत समवाय.
 - ३) गणिताच्या पाठ्यपुस्तकाचे निकष.
-